

FOAIA POPORULUI

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pe un an 4 cor. 40 bani,
Pe o jumătate de an 2 cor. 20 bani.
România, America și alte țări străine 11 cor. anual.
Abonamente se fac la „Tipografia Poporului” Sibiu.

Foaie politică

Apare în fiecare Duminică.

Telefon Nr. 146.

Adresa telegrafică: »Foaia Poporului«, Sibiu.

INSERATE:

se primesc la BIROUL ADMINISTRAȚIEI
(Strada Măcelarilor Nr. 12).

Un șir petit prima-dată 14 bani, a doua-oraă
12 bani, a treia-oraă 10 bani.

Congresul Uniunii femeilor române.

Pentru înaintarea în cultură și bunăstare a femeilor române, atât doamne cât și țărance.

De pe timpul iobăgiei se pomeneste, între multe altele, și următoarea întâmplare: Un grof a scos într-o zi pe toți iobagii la lucru pe moșie; chiar și femeile, fie tinere sau bătrâne, au trebuit să iasă cu totul la lucru. De porunca grofului n'a fost cruțată nici o biată femeie, care lăpăta copilaș de câteva săptămâni la sinul ei de mamă. Această femeie, după ce a ajuns la moșie, a trebuit să-și lase copilul sub un rozor de pe marginea livezii, iar ea să se pună la lucru în rând cu mulțimea. În scurt timp, însă, copilul a început a plânge. Văzând aceasta, mama cu duioșie și cu lacrimi în ochi s'a rugat de grof s'o lase să se ducă la copil, spre a-l liniști. Dar groful n'a vrut s'o lase deloc, astfel că copilul a plâns, până când a murit. Într'un tâziu, când iobagii au căpătat câteva minute timp liber pentru a mânca, copilul botei femeii adormise pentru totdeauna. Nemângâiata mamă a început atunci a plânge cu amar și cu durere....

La aceste timpuri de restriște, cari s'au sfârșit abia cu anul 1848, ne-a fugit gândul privind frumoasa cunună de doamne și țărance române, intrunite zilele acestea la congres în sala cea mare a Muzeului Asociației din Sibiu.

Dar se va întreba, poate, cetitorul: Ei bine, ce are a face stările de pe timpul iobăgiei cu congresul femeilor? La aceasta răspundem, că: după a noastră părere e foarte la loc a face o asemănare între femeia română de pe timpurile înainte de 1848 și de azi. Din ce cauză? va întreba mai departe cetitorul. Din cauză că neamul nostru se trage dela acei iobagi — auzgem noi.

Stând și privind floarea doamnelor și a țărancelor române, intrunite la Sibiu, trăind-nevrând trebuia să-ți fugă gândul la trecutul mai apropiat sau mai depărtat. Au fost vremuri doar, când poporul românesc din Transilvania și Ungaria se compunea numai din iobagi amărâți de soartă. Că printre ei erau și câțiva nobili (ca și grofii) români, asta puțin schimbă fața stărilor de pe acele vremuri. Acei nobili, deși români după naștere, ei se simțiau mai aproape de grofii maghiari, decât de poporul român iobag. Se poate că ei nu vor fi asuprit pe Români în aceeași măsură, dupăcum făceau grofii maghiari. Dar e fapt și aceea, că nobilii români tot așa de puțin au dorit ștergerea iobăgiei, ca și nobilii (grofii) maghiari.

Ce vedem noi azi? Vedem, că iobăgia de odinioară s'a șters cu totul. Cu ea deodată, sau după ea în curând, s'au prăpădit și cei câțiva nobili români, ce-ace n'are să ne supere nicidecăt.

În schimbul miciei nobilimi române, a început a se ridica din sinul poporului un număr tot mai mare de oameni învățați: profesori, advocați, medici, ingineri, preoți, învățători etc. Soțiile acestor fruntași ai noștri, de bună seamă, că încă sunt persoane cu învățătură. Și după cum fruntașii poporului român se străduiesc mereu întru luminarea țărănilor noștri, tot așa vedem că în timpul din urmă s'a pornit o mișcare între doamnele române pentru ridicarea în cultură și bunăstare a țărancelor române.

Spre atingerea acestui scop doamnele române și țărancele mai fruntașe au înființat *reuniuni de femei* prin diferite sate românești. Dar aceste reuniuni răslețe lucrează cum puteau, fiecare de capul lor. Astfel desfășurându-se lucrurile, acum vr'o doi ani s'a pornit ideea înființării unei uniuni (asociații, întovărășiri) a tuturor reuniunilor de femei. Prima doamnă română, care a lucrat mai mult în această direcție a fost doamna Baiulescu dela Brașov. În urma stăruințelor domnieisale și a altor doamne, în anul trecut s'a ținut la Brașov primul congres al Reuniunilor femeilor române. În acel congres, care a decurs foarte demn, s'a hotărât între altele înființarea Uniunii și înaintarea statutelor spre aprobare (întărire). Era însă oarecare temere, că cărmuitorii țării nu vor întări statutele. Dar de data aceasta guvernul n'a fost atât de mașter, ci în iarna trecută a întărit statutele Uniunii, astfel că congresul de acum s'a putut conchiemă pe baza noilor statute.

Ne vedem deci în fața unui fapt împlinit: Reuniunile noastre de femei, multe-puține, câte sunt și câte se vor mai înființa pe cele multe sate românești, se adună toate laolaltă pentru a chibzui asupra diferitelor lucruri bune, ce sunt a se face spre a neamului înaintare.

Se prea poate, că vor fi cetitori și cetitoare, cari la auzul acestor cuvinte se vor întreba: „D'apoi bine, ce treabă mare pentru neam pot face femeile cu reuniunile lor? Doar femeia e chemată să-și vadă de ale casei, iar incolo să lase orice griji pe seama bărbatului. Ea să-și vadă de copii, nu să se gândească la reuniuni și adunări.

Acestea sunt pentru bărbați, iar nu pentru femei”.

Cine va cugeta așa, dovedește, că nu înțelege pe deplin chemarea femeii. E de netăgăduit că rolul de căpetenie al femeii este, ca ea să îngrijească de copii și buna rânduială în casă. Dar tocmai în privința aceasta sunt atâtea de observat și de îndreptat.

Azi nu mai trăim ca pe timpul iobăgiei, ci ne putem mișca mai liberi, deși nu ne bucurăm de toate drepturile, pe cari le au alte popoare. Dar vor veni și acestea, numai noi să ne străduim cu toții și pe toate căile.

Afară de aceea, trebuie să fimem seamă, că trăim aici împreună cu alte neamuri. Iar dacă acestea se străduiesc și înaintează, — fie prin puterile lor sau cu ajutorul statului, — noi încă nu trebuie să ne lăsăm mai pre jos.

De aceste gânduri au fost călăuzite, de sigur, femeile române, când au pornit mișcarea pentru înființarea reuniunilor de femei și anul trecut s'au adunat toate reuniunile pentru a înființa o uniune a lor.

Luând parte la ședințele congresului din orașul nostru și având în vedere, că în acest prim congres ținut după întărirea statutelor, a fost vorba de alegerea căilor, pe cari să meargă Uniunea — ni se impune datoria a face unele constatări.

Și anume: putem constata cu inima liniștită, că dăm înainte destul de bine, luând în considerare stările grele, în cari trăim. Astăzi femeia română încă se străduiește, ca și bărbatul, cum ar putea contribui mai bine și ea la ridicarea familiei, iar în legătură cu aceasta la înaintarea neamului nostru. Acest gând a fost ca un fir roșu, care a ținut legătura între doamnele noastre în tot decursul desbaterilor congresului.

După o vorbire de deschidere bine cumpănită și cu înalte cunoștințe compusă din partea doamnei prezidente Baiulescu, au urmat alte conferințe în legătură cu creșterea și ridicarea în cultură a femeii române. De asemenea s'a discutat cu toată seriozitatea asupra creșterii fetițelor noastre și asupra școalelor de gospodărie casnică.

Ca un moment de mare însemnătate pentru neamul nostru trebuie să amintim și ideile umanitare (pentru ajutorarea celor lipsiți), cari s'au scos la iveală în de-

cursul desbaterilor. O vie discuție și un deosebit interes s'a arătat asupra marelui nostru neajuns: Cum am putea împiedeca, ca să nu mai moară atâția copii mici? Cum am putea ajuta pe mamele necăjite și sărace în decursul primelor săptămâni după naștere? Cum am putea sări în ajutorul orfanilor, cari sunt atât de mulți la noi? (S'a făcut de pildă constatarea că numai în comitatul Hunedoarei sunt peste 4,000!).

Nu mai puțin trebuie să amintim, că în sinul doamnelor române se cugetă serios și asupra împrejurării: Cum am putea înmulți izvoarele de câștig pe seama țărancilor noastre? Cum le-am putea câștiga lucru lor potrivit și bine plătit? Răspunsul a fost, că sprijinind industria de casă; să învățăm pe țărancele noastre a coase tot mai frumos și mai multe chindisituri românești, iar după aceea să ne îngrijim de desfacerea și vânzarea cu preț bun a acestor lucrări prețioase, făcute de harnicele mâni ale țărancilor noastre.

Iată, deci, tot atâtea idei sănătoase, corespunzătoare timpului de azi! Iată cum se dezvoltă dragostea de înaintare la femeia română! Iată râvna unui popor, care vrea să trăiască și să-și ocupe locul ce i se cuvine în șirul celorlalte popoare din jurul nostru!

Sunt tot semne acestea, cari ne dovedesc, că un popor, ce dispune de atâta energie și dor de muncă, nu mai poate fi nimic decât doar cel mult stânjenit în pornirile lui. Dar cine a văzut cu câtă însuflețire s'a făcut contribuiri de mii de coroane pentru Uniune — la sfârșitul desbaterilor congresului, — acela a trebuit să ducă cu sine acasă cele mai bune speranțe despre puterea de viață a femeii române și trainicia neamului nostru.

Ca harnicele noastre țărance să înțeleagă mai bine rostul Uniunii ne-am văzut indemnati a scoate la iveală cele de mai sus, iar acum lăsam să urmeze raportul asupra desbaterilor congresului.

Deschiderea congresului

s'a făcut Luni, a doua zi de Rusalii, în sala cea mare a Muzeului Asociației din Sibiu, prin d-na prezintă Maria Baiulescu, care în fața unui foarte număr public a ținut o prea frumoasă vorbire de deschidere, din care dam și noi următoarele părți:

Tăria femeii române.

Cu adevărat, că ursita noastră a fost norocoasă și obârșia noastră din viața aleasă, pentru că noi femeile române de pe plaiurile acestea putem să arătăm din adâncul trecut măreața figură a acelei mame strabune a neamului nostru, care odinioara cu nesfârșită alipire a însoțit cetele romane până în creierul munților noștri, ca să sădească aici puterea și tranșia unui neam — a neamului românesc.

Și am constatat, că atât de puternica a fost tăria acestei mame latine, încât nici veacurile de ani, cari s'au prăvălit în vecnicie, nici neamurile cutropitoare, cari au năvălit cu barbarie, nu au putut să schimbe inima și duhul, credința și tăria femeii române — în toate generațiile câte au urmat de atunci până azi.

Am constatat că tot ce a lăsat această mamă sfântă a neamului nostru, ne-a rămas și s'a păstrat nestirbit până în vremea de astăzi, prin hărnicia femeii române. Nestămutată ea a ținut cu sfîntenie la limba și legea și datinele și întreaga comoară na-

țională. (Indelungate strigăte de: Trăiască!)

Iar dacă am avut acest noroc să nu ne pierdem seminția noastră, dacă bunul Dumnezeu ne-a ocrotit această comoară prin harul și prin mila sa dealungul veacurilor, prin ascunzișurile munților: noi, femeile din timpul de față, cu priceperea noastră de astăzi, cu energia noastră, cu toate mijloacele ce le avem, suntem de mii de ori mai răspunzătoare pentru viitor. Spre acest scop am plănuit înființarea Uniunii.

Scopul Uniunii.

Din această centrală a reuniunilor noastre avem datoria să dezvoltăm o putere comună pentru nevoile noastre. De aici vom conlucra la viața noastră casnică și economică, socială și morală a poporului nostru, deoarece vădit este, că pentru susținerea și păstrarea unui popor nu este de lipsă numai viața sa politică, ci și viața sa morală, cu interesele sale sociale. (Așa-i! Trăiască!)

Astăzi știm că mama poporului este în mare parte dătătoare de măsură pentru bunăstarea sa. Ea poate fi ingerul păzitor al neamului, oglinda vie a muncii ce întărește familia și poporul, sau ea poate să fie ispita rea, ademenitoare, care-l poate prăbuși și da plăcerilor, ce duc la decăderea morală a unui neam. (Așa-i! Aprobări puternice.)

De aceea înainte de toate vom lucra la deslegarea problemei (gândului) pentru creșterea ficei neamului nostru, care la rândul ei va deveni mama poporului, înzestrându-o cu acele calități necesare vieții, de cari noi poate am fost lipsite. Vom crește pe ficea neamului nostru potrivit intereselor și necazurilor poporului românesc, pregătindu-o pentru împrejurările vieții cari sunt rânduite oricărei femei.

Ce ne lipsește?

Scriptura ne învață, că femeia trebuie să fie sprijinul bărbatului, și pentru ca să corespundă acestei cerințe vom trebui să întărim și să regenerăm sufletul femeii din viitor în direcțiunea de a iubi o viață simplă, în care cu afragere și din indemn propriu ar trebui să se jertfească pentru ai săi, conlucrând la ușurarea corespunzătoare a vieții. Vom trebui să oțelim atât de puternic caracterul ei, încât acesta să dea naștere unei judecăți sănătoase și să renunțe de bună voie la un lux (fudulie) fără rost, dorind neincetat a se impodobi cu darurile sufletești, cari sunt mai frumoase decât aurul și mătasea. (Strigăte: Trăiască! Așa-i! Aplauze indelungate!)

Femeia poporului nostru este una dintre cele mai dibace artiste în izvodirea industriei casnice, fiindcă în arta sa ea a păstrat lumina și vioiciunea colorilor, aduse de sub cerul albastru a-l vechiului pământ strămoșesc, cu care inseninează ea și azi portul și căscioara românească. Durere, că nu știe să-și cinstească portul său! (Așa e! Bagăți de seamă ce vi se spune aci, voaună, țărancilor române! *Reclama.*)

De asemenea nu au făcut progresele recerute nici în cunoștințele gospodăriei, nu este povățuită să pregătească o hrană sănătoasă, nu știe să folosească produsele gospodărești, nu cunoaște nici cele mai simple rânduieli ale sănătății și curățeniei, cari sunt de lipsă pentru ea și pentru creșterea copiilor ei.

Este dureros, că statistica (numărătoarea) ne arată cifre îngrozitoare despre moartea micilor copilași; iar pe când noi, cele din clasele mai inlesnite ale neamu-

lui nostru putem ajunge mai ușor la priceperea și la pătrunderea planurilor de apărare, masa cea mare a poporului nostru dela sate și din suburbiile (laturile) orașelor rămâne fără nici o cunoștință în privința aceasta.

Cu laudă trebuie să observ, că în clasele ridicate ale societății noastre (la dame) s'au făcut cele mai frumoase progrese (înaintări) în direcțiunea aceasta. Avem școli de menaj (pentru pregătirea bucatelor) și de industrie casnică (cusut și țesut etc.) până la clasa mijlocie a poporului nostru; numai femeia dela sate nu este instruită (povățuită) și ar fi zadarnic să avem pe deoparte o cultură rafinată (numai doamne învățate) și de altă parte o ademenită neștiință, care ne-ar despărți cu totul de poporul nostru.

Școli sătești de gospodărie. Industria de casă.

Astfel trebuie să punem cea mai mare grabă pentru înființarea școlilor sătești de gospodărie, sprijinind totodată și industria casnică. Prin ajutorarea noastră, prin legăturile noastre ce vom avea cu femeile dela sate, produsele sale de industrie casnică și produsele gospodărești să fie o marelă, un comerț, în mâna țărancei române. Cu cât femeia din popor va fi mai instruită în gospodăria casnică, cu atât se va rădă că bunăstarea noastră a tuturor, pentru tot ce se adună acolo, la talpa țării, se varsă cu belșug peste întreg poporul.

Mai departe avem neintârziata trebuință a face pretutindeni instituțiuni pentru ocrotirea micilor copilași, ai căror părinți alergând după hrana lor zilnică lasă să piară truște și sufletește prin bul și mocirlele satelor, sau pe străzile prin curțile dobnice ale orașelor, în prăneajunsurilor și a năpastelor.

Azile pentru copii.

Vom crea cu ajutorul bisericilor azile pentru scutul zilnic al copiilor (case, unde să fie adăpostiți copiii), cari nu pot totodată servi ca grădini froebeliene, fiind de parte mai lesne de făcut și din toate punctele de vedere mai potrivite pentru lipsurile poporului nostru dela sate.

Iar ca ținta cea mai înaltă vom avea înfăptuirea acelu mare azil, care să adăpostească pe cei mai nenorociți dintre copilași, pe cei mai mașteri de bunurile lumii, pe acci ce sunt cu desăvârșire lipsiți de iubirea părintească, pe copiii orfani. Este dureros a cunoaște mizeria acestor nenorociți, părăsiți și rămași pe drumuri, în mizeria și în groaza primejdiilor. În mizeria mea de până acum am avut adesea prilejul de a străbate deaproape în durerea și în cari este lăsată această mică omenime neputincioasă, care nu poate crește nici ca florile câmpului, nici ca paserile cerului, pentru că mâni aspre și nemiloase se întind asupra lor: foamea, setea și frigul înfricoșati argați ai morții. Aceștia sunt păzitorii lor pe pământ.

Cine să-i apere, ca să nu cadă în curse? Cine să-i apere, ca să nu fie schilodiți la trup și la suflet? — Mama poporului are această datorie să fie și mama orfanilor, să strângă pe nenorocitele odrasle la sine și să le alinte, nu numai cu hrană și cu vestminte, dar cu dragoste părintească și cu bună învățătură, cu cuvântul lui Dumnezeu. Vedeți iubite surori, cât de mult trebuie să ne grăbim a ridica

Casa milostivirei.

Cu cea mai mare pripă, cu mijloace potrivite, trebuie să strângem obolul ne-

ștru, dela bogat și sărac, dela mare și mic, dela oraș și dela sat, pentru că tot Românul va ști, că aceasta va fi pomana sa cea mai mare și cinstea sa cea mai deosebită de a fi scris în cartea milostiviei.

Și vom izbuti, iubite surori, pentru că am dovedit cât suntem unite într'un cuget și într'o simțire. Izbânda va fi a noastră, pentru că credem și vom putea, iar această credință tare în Dumnezeu o vom păstra și în viitor, căci altcum tot ce am clădi ar fi zadarnic, am clădi pe năsip.

Vom izbuti, pentru că femeia va trebui să pună toate însușirile sale bune în serviciul marelui cauze; cu râvna, cu nerăbdarea și cu stăruința, cu istețimea, cu agețimea minții sale, cu bunătatea, cu rugămintea și cu lacrimi, va ajunge la scopul său, pentru că femeia, prin puterea sa de alipire, se însuflește și suferă pentru cauza careia se dedică. Iar de greșelile și slăbiciunile vechi, cu cari femeia a trebuit să se lupteze în timpurile de apăsare, ea se va desrobi.

Cum vor luptă femeile române?

Noi vom pune la cale o pornire nouă a cetății, a judecării și a culturii, potrivită noii stări de dezvoltare în care trăim. Armele noastre vor fi *cinstea, demnitatea, adevărul și dreptatea*. Pentru aceasta vom lupta cu curaj și cu statornicie.

Femeia nu va fi o păpușă fără vlagă, care așteaptă să fie alintată și ademenită cu lașități și cu daruri, nici selava supusă, care robește și tremură de frica stăpânului și va fi o ființă omenească, care cu judecata deplină și în tovarășie cu soțul ei va avea aceleași drepturi de viață și aceeași parte de muncă la greul vieții. Exemplul cel mai sigur al generațiilor viitoare va fi cea mai sigură cheie pentru viitor.

De sus până jos vom toarce firul vieții noastre naționale și morale în preajma nemuritorilor viforoase, în mijlocul valorilor eterne: vom fi mângâietoarele familiei noastre și vom da darul mângâierii marelui nostru neam românesc, vom fi luptătoare pentru curaj și stâlpi de credință pe plaiurile noastre străbune.

Tre viitoare generațiune, vouă mamele române urmașe, vă pregătim această luptă a viitorului și v'o încredințăm cu cea legătură sfântă, că ori cât de negru, de rău, de desnădăjduit va fi ceasul prin care veți trece, să nu o dați la o parte, ci să eroi și ca martirii, cu suflet cald și cu inimă să vă îmbărbătați pentru această luptă.

Cu paloșul. 116

Este vitejască din vremea descălecatului Moldovei

de Radu Rosetti.

(Urmare).

Bogdan și cu Părintele Isaia, îndată ce auzise vestiți, se grăbise să vie, aducând cu el doi vraci. Ingrăjirile acestora izbutiră să trezească pe Voievod din leșin dar ei, dela început, spusese Domnului că nu era în o nădejde de scăpare și că moartea Voievodului era foarte apropiată.

Când Voievodul deschise ochii, văzu fața lui Bogdan plecată asupra lui. Un zâmbet îi înveseli obrazul galbăn ca ciara și ochii lui stinși reînseră a străluci.

— Să trăiești, Măria Ta! zise el cu un glas destul de puternic.

— Fără de ajutorul Dumitale mică ar fi acuma Măria mea, zise Bogdan, strângând în brațe rânitului.

Incheând mă rog cătră Tine Doamne Dumnezeu! (Acum publicul se scoală în picioare). Intărește începuturile întemeiate, dă-ne spor și putere pentru lucrarea noastră, invrednicește-ne cu harul Tău, ca să fie trainice așezămintele noastre, dă-ne ajutorul Tău, pentru că credem fără șovăire, că precum există un larg de lume fără de hotare, așa există și o înțelepciune fără de margini, o bunătate și o milostivire întinsă și fără hotare, care ești Tu, o Doamne, celce veghezi asupra tuturor și sub a cărui ocrotire găsim liniște! Amin! (Aplauze îndelungate și strigăte: Să trăiască!)

Despre decursul desbaterilor congresului vezi la pagina 5.

Adunarea dela Ileanda-mare.

După Alba-Iulia, partidul nostru național a desfășurat steagul în cercul d-lui deputat Dr. Teodor Mihali, la Ileanda-mare, a doua zi de Rusalii. O mare mulțime de oameni din cerc și din alte părți a alergat la Ileanda, pentru a asculta glasul deputatului lor și al altor fruntași de-ai noștri.

Erau de față la adunare și mulți bărbați politici români, între cari dâii Dr. Iuliu Maniu, Dr. Branice, Dr. Tripon, Dr. Boila, Dr. Gradovici, Dr. Gael, Dr. Nilvan și alți fruntași din cerc. Vorbirile d-lui Dr. Teodor Mihali și ale celorlalți oratori au fost ascultate cu mare însuflețire. Adunarea s'a încheiat votând următoarea rezoluțiune (hotărîre):

1. Poporul român intrunit în adunarea populară, ținută la Ileanda-mare, în 8 Iunie n. 1914, având în vedere, că poporul român din Transilvania și Ungaria este lipsit de drepturile sale naționale, ca reforma electorală înfăptuită de curând îl împiedecă dela viața politică, apoi știind că starea umilitoare în care se află nu poate fi delaturată decât prin împlinirea dorințelor exprimate în programul partidului național român: — își exprimă neștrămutata sa credință și alipire către programul partidului național român și către organizația sa de partid, fiind hotărît a purta lupta politică în deplină solidaritate și fără șovăire.

2. Poporul român și-a făcut și își face datoria față de patria în care trăiește, față de Tron, după cum și-au făcut-o și străbunii noștri prin fapte. — deci protestează împotriva acelor, cari îl acuza (invinuesc) cu necredință și cu iredentism (alipire la România). Iar dacă și între Români s'au

auzit glasuri de acestea, numai politice de maghiarizare i se poate mulțămi.

3. Trăind poporul român alături cu celelalte popoare ale monarhiei, pretinde recunoașterea individualității (ființii) politice naționale a poporului român și pretinde înfăptuirea fără amânare a unei alte legi electorale, care să corespundă cerințelor drepte democratice și să ocrotească interesele culturale și economice ale poporului român.

4. Cu părere de rău constată, că guvernul lui Tisa nu vrea să recunoască drepturile noastre naționale, dar fără aceste drepturi pace între națiunea maghiară și română nu se poate încheia niciodată. Tisa abia îngăduie limba românească în școlile de stat numai ca limbă ajutoare și mai îngăduie catechizație românească, — însă și aceste îngăduinți sunt nimicite de existența episcopiei de Hajdudorog. Gazetele noastre îndură prigoniri, zeci de milioane de coroane se întrebunțează pentru începerea de nouă strămutări de Unguri între Români, limba românească e nesocotită în oficiile publice. Dar Tisa nu vrea să pună în aplicare (să recunoască) nici legea naționalităților, lege întărită de Majestatea Sa. O nouă urgie pe capul nostru e noua lege electorală.

5. Oricât de asupritoare ar fi sistemele de guvernare, sub care trăiește o parte a neamului românesc, noi ne simțim sub raportul cultural un singur popor cu Români de pretutindeni și nici o putere lumescă nu are dreptul și nu va izbuti să slăbească această coeziune morală (strângere la oaltă a inimilor), să întunece aceasta a noastră sfântă viață de 2.000 de ani. Ea este rodul istoric al vremii, și cu desăvârșire natural ale glorioasei noastre origini comune și al limbii noastre naționale. Constată deci, că ori și cine atacă și vrea să umilească ființa noastră națională a Românilor din Ungaria sau din alte țări, jighește sufletul tuturor Românilor.

6. Poporul român va jertfi averea și sângele său pentru Tron și patrie — însă niciodată nu se va lepăda de legea și limba sa, de pământul, de credințele și datinile sale strămoșești. Pentru nimenea și pentru nimic în lume nu-și va jertfi neamul românesc sufletul său: naționalitatea sa.

7. Exprimă încredere comitetului central al partidului, domnului Dr. Teodor Mihali, deputatul cercului și celorlalți deputați români.

— Izbânda de astăzi, zise acesta pune temelie trainică și desăvârșită atât Mării Tale cât și Mării neamului românesc.

— Dar, adăose el, ași dori să vie de față căpitanii mei cei mai de seamă și îndreptându-și ochii cătră Părintele Isaia, Păunașul Codrilor.

I se răspunse că cea mai mare parte din căpitani așteptau în tindă sau pe prispă și că după Păunașul Codrilor se va trimite de sărg. Când căpeteniile Bărlădenilor intrară în odaie, Voievodul făcu semn călugărului să-i ridice capul, apoi după ce i se împlini cererea și-i se așezaseră mai multe perine sub cap și sub umeri, vorbi cu un glas deslușit și încă puternic:

— Frați boieri din țara Bărladului și tovarăși de luptă. Izbânda noastră de astăzi este hotărîtoare pentru Români, ea ne dă dovadă că stă în putința Românilor de aice, când ei sunt uniți, să trăiască prin ei însuși și să înfrunte oricând puterea ungurească. Dar pierind unirea, pier și puterea noastră. Lajoș, învins astăzi, va porni

în curând asupra noastră cu îndoită urgie și dacă puterile noastre vor fi atunci răslate, se va vedea sfârșitul neamului românesc iar de vor fi unite izbânda din nou va incununa steagurile noastre.

Glasul Voievodului slăbise, tăcu câțva, apoi urmă din nou.

— Moartea s'apropie răpede de mine, de astădată ea mă va birui. Nu-mi pare rău căci am parte de sfârșitul cel mai frumos ce și-l poate dori un oștean: mor într'o zi de izbândă mare. Dar aș voi că acolo unde plec, la vecinicile lăcașuri, să duc cu mine credința că neamul meu rămas pe acest pământ este în stare, prin unirea lui, să ție piept oricărui dușman ce ar cuteză să vie asupra-i. Frați boieri din Țara Bărladului, tovarăși vechi de arme, copii ai celor căzuți în luptă împrejurul meu, faceți ca bătrânul vostru Voievod să moară liniștit! Scoateți paloșele și jurați pe ele că recunoașteți de Mare Căpitan al vostru pe Bogdan, Domnul Moldovei. Jurați că, la chemarea lui, veți alerga de ori unde vă

Examenele pentru dreptul de vot.

Spicuri din scrisori, primite dela abonații nostri, asupra acestor examene.

Din sinul cetitorilor primim încă mereu scrisori, în cari se descrie felul cum au decurs examenul pentru scris și cetit. In cele următoare mai dăm unele părți din aceste scrisori, fiindcă ele sunt oglinda mulțumirii sau a indignării poporului nostru față de stările prin cari trecem.

Și ce putem constata din aceste scrisori? Că poporul se trezește tot mai mult la adevărata conștiință națională, că el pricepe tot mai mult să deosebească binele din rău și că el știe să răsplătească atât binele, cât și răul.

Dovadă despre acestea sunt simplele, dar înțelepte cuvinte, pe cari unii țărani de ai noștri le scriu, la adresa celor care le-au făcut bine sau rău. Mai jos vom vedea cum se cugetă oamenii noștri asupra cutărui preot sau învățător, ori alt fruntaș din sat, cari nu le-au dat nici o povață cum să-și câștige dreptul de vot. Pe de cealaltă parte vom vedea, cum îndestulirea sufletească a țaranului, îl îndeamnă a mulțumi celor ce l-au ajutat. Ba se exprimă cu deosebită recunoștință și față de străini, dacă aceia s'au purtat cinstit față de el. Iar aceasta ne dovedește, că Românul are o inimă nobilă, o inimă bună, care nici pe departe nu e stăpânită de cea ură, ce ne-o poartă nouă alte popoare. Toate aceste calități ne dau tărie în lupta ce o purtăm pentru adevăr și dreptate. Dar să vedem ce ne mai scriu bunii noștri săteni.

Poiana Aiudului. Deși comuna noastră este mică, abia de 170 de numere, puteau mai mulți să meargă la examen decât 32 de inși. De sigur că mergeau mai mulți, dacă judele comunal, apoi notarul, n'ar fi stat de capul oamenilor ca să nu mai facă examene, zicând că cei cu dreptul de vot vor trebui să plătească o nouă dajdie (dare), de 2 coroane mai mult. Din partea multora li s'a dat crezare, însă se vede cât de colo că numai au vrut să inspăimânte pe oameni. Totuș, noi 32 de inși, îmbărbătați de domnul părinte Vasile Merariu, ni-am luat curajul în dinți, ne-am supus examenelor și am reușit 21 inși. Domnul pretor s'a purtat bine. *Un sătean.*

Armeni (comit. Alba-inferioară). In comuna Armeni au putut să capete dreptul de vot numai 11 inși. La 29 Maiu au plecat numai 21 de inși la Ocna Sibiului, cu toate că puteau să meargă cel puțin 60 de inși, și din cei 21 abia au reușit 11! Unii au pregetat să lase lucrul câmpului, alții nu vreau să vază vr'un folos în examenul acesta. De mirare e, că dintre cei 10, cari au rămas fără drept de vot, 4 inși sunt dintre cei cari au avut parte să cerceteze 3—4 ani școli la Sibiu, întorși însă acasă nu și-au mai bătut capul cu scrisul și așa n'au putut face examenul. Ne doare întâmplarea asta. Ba ce e mai mult, ei nici nu cetesc foi. *Un abonat.*

Holtmezeș (comit. Arad). Deși comuna noastră Holtmezeș e curat românească și ar fi putut face examene vre-o 35 de inși, numai 13 au făcut, pentru că nimeni nu i-a instruit. Am câștigat dreptul de vot numai noi, cari cetim câte-o foaie și am plecat la examene în Borosșebis numai la indemnul nostru. Cinste și laudă se cuvine întregii comisii de examinare pentru frumoasa purtare față de noi. *Florin Lupci, abonat sub Nr. 12547.*

Cincul mare. Aici s'au ținut examene în 28, 29 și 30 Maiu n., prim-pretorele și comisia examinatoare n'au pus piedeci deloc. Din Cincul-mare s'au prezentat la examene și au primit dreptul de vot peste 100 de inși, deci aproape toți știutorii de carte. De asemenea din împrejurimi numărul celor ce s'au prezentat la examene e foarte mare. Toată lauda o merită țărănimea din aceste părți! Cei mai mulți cari au luat dreptul de vot sunt cetitori ai foilor noastre, din ele au învățat să citească bine și s'au îndemnat să învețe și să scrie. S'a putut vedea de data asta ce rușine pățese acei cari nu au cetit foi! *Un cetitor.*

Pusta-Teline. Din comuna noastră ne-am prezentat la examene în Cincul-mare 22 de inși și toți am luat dreptul de vot. Purtarea domnului pretor față de Români a fost frumoasă. *Z. C., abonat.*

Hărman (lângă Brașov). Dela noi au plecat, în frunte cu părintele Greceanu 27 de inși pentru a face examenul de scris și cetit în comuna Feldioara. Toți au reușit.

Mulțămim domnului părinte și domnilor învățători că și-au dat truda pentru izbândă asta! *S. B., abonat.*

Galați (comit. Bistrița-Năsăud). Cei 15 inși, cari au avut curajul să depună examenul, toți au reușit. Mulțămim d-lui învățător V. J., pentru că s'a ostenit pentru noi. *M. B., vechiu abonat.*

Berind (com. Cojocna). Dela noi am primit drept de vot peste 30 de inși, făcând examene bune. Pretorele și comisia examinatoare s'au purtat onest, atât cu noi, cât și cu oamenii din celelalte sate ale cercului Nădășielului. Păcat că nu în toate satele au stat preoții și învățătorii la locul lor; unii nu și-au dat truda să instruzioneze pe oameni în Dumineci și sărbători. — *Un abonat.*

In cercul Arpașului de jos pretorii și personalul ajutor s'au purtat bine și toți câți s'au prezentat la examenul pentru vot. Nu s'au întâmplat abuzuri ca în cercul Ighiului. Din purtarea asta cunoaștem pe d-l pretor că nu ne poartă nici un rău Românilor din cerc. (Bine ar fi să fie așa! O să vedem la viitoarele alegeri! *Fl. „Foi Pop.”*) *Gheorghe Paștia, abonat, din Porumbacul-de-jos.*

Bărcuț (comit. Târnava mare). Am plecat din Bărcuț în Cincul mare 16 inși spre a depune examenul pentru dreptul de vot. D-l pretor și comisiunea s'au purtat foarte onest (cinstit). Toți am reușit. Aducem mulțumită d-lui notar, că nu ne-a pus bețe în roate și ne-a înștiințat la timp. *Z. G., abonat.*

Alămor (comit. Alba-inferioară). Noi din Alămor am pățit prea mare nedreptate! Chiar 65 de inși am încercat să facem examene, însă abia am reușit 15. Eu vă pot mulțumi pentru reușita mea, din foaia D-voastră am învățat să citească bine. Din cei cari n'au reușit sunt vre-o 4 inși, cari au mare iscusință la scris și cetit, însă tot le-au pus piedeci! Așa suntem noi în fața celor de sus: la bine nu suntem de treabă, ci buni numai la lucrurile! *Samoilă Arcaș.*

veți afla și ca veți da poroncilor lui oștenești aceiași ascultare care ați dat-o acelor primite dela mine.

Toate paloșele șburară în sus, apoi se întinseră de-asupra căpătâului voinicului, alcătuiind o boltă stralucitoare de oțel. La vederea căreia ochii Voevodului, pe jumătate păinjiți, invieră din nou. Și kneazul Pogan rosti cu glasul mișcat, dar puternic:

— Pe Dumnezeu, pe paloșe, pe cinste, jurăm că recunoaștem pe Jupân Bogdan, Domnul Moldovei, de Căpitan mai mare al nostru; jurăm că vom alerga sub steag la cea dintâiu chemare a lui, jurăm că vom îndeplini cu sfințenie, ca oșteni deplini, toate poroncile lui oștenești.

Și când Pogan tăcu, un glas cât un tunet, alcătuit din glasurile tuturor căpitanilor de față răspunse:

— Jurăm!

Toma Alimoș ridică brațul:

— Dupăcum veți ține acest jurământ așa să vă ajute Dumnezeu.

Apoi brațul îi căzu și Voevodul ră-

mase fără glas și fără mișcare. Cei de față crezură că își dăduse sfârșitul; mulți din ei, oșteni bătrâni, cu musteți albe ca zăpada, trecuți prin sute de lupte și mii de primejdii, plângeau. Dar vracii zisese că-i numai cuprins de slăbiciune în urma lungului cuvânt ce-l ținuse și că sfârșitul, deși este foarte aproape, încă n'a sosit.

Intr'adevăr, după puțină vreme Voevodul își reveni în fire. Făcu cu ochii semn Părintelui Isaia care se apropie de el.

— Spovedește-mă, zise el.

Călugărul făcu semn și toți cei de față ieșiră, Bogdan cel dintâiu. Spovăduirea fu scurtă: în curând Părintele Isaia îi chemă pe toți în casă.

— Să știți, le zise Toma Alimoș, că neavând nici copii nici rude, las toate satele și toate turmele mele Păunașului Codrilor. Părintele Isaia îi va spune voința mea, dar numai după ce voui muri. Când vă veți întoarce acasă veți fi martori că astfel o fost voința mea.

Văzând că Mihu nu mai vine, Bogdan

poronci să se mai trimită oameni în căutare a lui. Voevodul începuse să aiureze, călugărul rugă pe căpitani să părăsească odaia.

În sfârșit se auzi un tropot de călărie care se opri la poartă, pași răpezi se apropiară și Mihu intră în odaie urmat de Călugărul și de Bibire. Călugărul îi făcu semn să s'apropie de pat. Păunașul Codrilor îngenunchiă lângă rănii care deschise ochii, îl privi lung și recunoscându-l, își reveni în fire.

— Te-am chemat zise el cu un glas slab și întretăiat, fiindcă am de îndeplinit o datorie și... să-ți fac o rugămintă. În tinerețe am făcut... cătră mama Dumitale... o nedreptate. Sunt de atunci douăzeci și șase de ani... rău căitu-m'am de atunci și până în ziua de astăzi. Sunt acum pe moarte... te rog iartă nedreptatea ce am făcut-o mamei Dumitale care era un inger. Și în semn de iertare... făgăduiesc-mi față cu... Domnul și cu Părintele, că îndată ce-mi voi fi dat sufletul imi vei în-

ură față de naționalități, ceea ce încă nu-i iertat pe baza legii, pentru că și aceasta e ațâțare împotriva naționalităților.

Deci avem o ordinațiune privitoare la întruniri, dar aceasta se vede, că se aplică (ia în seamă) numai contra celor ce duc luptă sfântă pentru limbă, lege și neam. Fostul ministru din vorbă zicea, că ce fel de lucru e ca Românul ori Sârbul să-și lege limba de legea lui creștinească, deci cu alte cuvinte îndeamnă, ațâță, ca de dragul patriotismului împintinat să ne lepădăm de limbă și aceasta, pentru că doar dacă suntem de lege neunită nu trebuie să fim și Români ori Sârbi, ci putem fi Maghiari, precum și el — adevărat fostul ministru (care, ca să știți se cheamă Polonyi) poate să se facă greco-oriental, dar rămâne ungar.

Ei bine, noi nu zicem și n'am zis Maghiarilor să-și lase limba ori legea, dar pretindem ca dacă țara aceasta dă tuturora cu aceeași măsură a dreptului, aceea să se folosească pentru toți deopotrivă.

Dar să vedem: ce a mai zis d-l ministru de interne? A primit și dela jandarmi o încunoștiințare, cumcă adunarea a fost foarte sgomotoasă, că d-l Vlad ar fi zis, că nu ne trebuie limbă maghiară, că nu se poate face cu o mai mare porcie, mișelie și mârșevie o lege electorală, ca aceea pe care o avem acum de nou.

Aceste cuvinte le-ar fi spus inflăcăratul nostru luptător național d-l Dr. Aurel Vlad, căci așa s'au informat jandarmii din însemnările unui funcționar român dela oraș! După toate aceste d-l ministru roagă dieta să aștepte până va afla rezultatul cercetării pornite. Dar constată de acum, că nu e caz de sine stătător (izolat) adunarea dela Alba-Iulia, căci Românii agită pe unde numai pot. Exemplu e steagul ridicat pe catedrala din Blaj și alte asemenea!

Dar totuși, după spusele ministrului, guvernul nu va încetă cu politica de până acum față de naționalități și mai ales față de Români, nu că doar ar fi sub înrăurirea împrejurărilor externe, ci ca să se simtă bine (!) și Românii în această patrie, căci ei sunt aceia, cari se plâng că sunt cei mai neîndreptățiți.

Să judece onorații cetitori aceste vorbe! Ca să nu mai lungesc scrisoarea, închei cu declarația ce a făcut-o deputatul nostru, d-l Dr. Teodor Mihali „Luni în 8 Iunie în ziarul budapestan „Az Est“ cu privire la răspunsul ce l-a dat d-l ministru de interne la interpelația deputatului Desbordes:

„Domnul ministru de interne spre motivarea imprăstierii adunării populare dela Alba-Iulia, între altele a citat unele părți din vorbirea d-lui Aurel Vlad. Eu, care în decursul vorbirii lui am fost în apropierea-i nemijlocită, declar pe cuvântul meu bărbătesc, că Aurel Vlad aceste expresiuni (cuvinte) nu le-a folosit și declarații de acest înțeles peste tot n'a făcut și nici n'a putut face, pentru că fiind bărbat serios a știut bine, că astfel de declarații pot compromite nu numai persoana lui, ci și partidul nostru. Celce susține astfel de lucruri, acela sau nu știe românește, ori dacă și știe, atunci a informat cu credință rea organele autorității publice cu scopul de a compromite pe aderentul și cauza dreaptă a partidului nostru, ceea ce în timpul din urmă — durere — a devenit procedare (pornire) la modă. Cu stimă Dr. Teodor Mihali.“

Budapesta, în 9 Iunie 1914. C.

Știri diferite.

Tisa iarăș despre „împăcarea“ cu Români. În Dumineca Rusaliilor noastre au avut loc în mai multe orașe ale țării adunări de-ale partidelor maghiare. Partidul lui Tisa, sau al „muncii“, încă a ținut o adunare în Cluj. A luat parte și Tisa, care a vorbit între altele și despre politica ce o face el față de Români. Cu toate că o seamă dintre bărbații români mai fruntași, — a zis Tisa, — nu vreau să cedeze (să lase nimic) din programul partidului lor, totuși nu-și pierde speranța, că într'un timp apropiat vor cedă, ca împăcarea să se facă, — el își va da toată truda ca să ajungă la aceasta.

Am credința, a continuat Tisa, că mai curând ori mai târziu Românii ardeleni se vor împăca cu ideea, că trebuie să trăiască în bune legături cu Maghiarii. Apoi a rugat publicul maghiar de față și societatea maghiară din Ardeal, să-și dea toate ostenele pentru a-i sprijini planurile de împăcare cu Românii.

În nenumărate discursuri a vorbit Tisa despre trebuința și folosul legăturilor de prietenie și pace dintre poporul maghiar și poporul român. Însă parcă-i făcătura, că nu vrea să recunoască singurul drum care duce la această țintă: *recunoașterea drepturilor noastre naționale*. Așteptăm fapte dela Tisa, așteptăm să curme persecuțiile, procesele și prigoanele guvernului în fruntea căruia stă, față de noi. Suntem sătui până în rărunchi de vorbe late ce le îndrugă de atâta amar de vreme, și pe cari nu le-a uitat nici la adunarea dela Cluj.

Dacă nu se vor recunoaște toate drepturile noastre naționale, fie sigur Tisa, că împăcare nu se va face cu poporul român. Fruntașii partidului nu se vor lăsa înfrigați, ci vor lupta cu și mai multă energie și putere. Solidaritatea (ținerea la olaltă) poporului nostru cu fruntașii nu se poate infrânge, iar sufletele slabe, *renegații*, de cari se încunjură Tisa, dacă până acum n'au avut nici o omenie, nici un preț în fața poporului, cu atât mai mult vor fi nesuferiți, batjocoriți și disprețuiți de aci încolo. Să crează contele Tisa ce spun oamenii noștri cu putere, ca de pildă pe Dr. Aurel Vlad, pe care vrea să-l tragă în judecată pentru vorbirea dela Alba-Iulia. Să crează pe cialalți fruntași, ascultați de obștea românească întreagă, iar nu pe renegați! Alt-cum rămas bun împăcare! Noi vom continua lupta!

Un nou partid unguresc — partidul radical. S'a infiripat zilele trecute la Budapesta un nou partid unguresc, care se deosebește mult de celelalte partide ungurești de până azi din țară. Programul noului partid — zis și partid radical — are o mulțime de puncte, prin cari se aseamănă intrucâtva cu chiar programul partidului nostru național. De pildă găsim în el puncte ca acestea: introducerea dreptului de vot universal, egal și secret și pentru femei; asigurarea prin lege a libertății de a se ține adunări și a libertății de gazetărie, apoi egala îndreptățire a naționalităților în viața statului, respectarea și introducerea limbii naționalităților în instrucția din școale....

Aceste sunt părțile bune ale programului noului partid. Acei bărbați politici unguri, cari au înființat un partid ca

acesta, își câștigă oarecari merite în fața noastră a naționalităților. Ne pare bine, că nu toți bărbații unguri, cari vreau să pună trebile la cale în țara noastră, sunt răutăcioși, șoviniști, neînțelegători față de trebuințele naționalităților. Se face cu înființarea noului partid un paș înainte în istoria sbuciumată a luptelor politice din Ungaria, începe să se recunoască drepturile neamurilor nemaghiare, se încearcă să se curme persecuțiile, abuzurile și volnicile cari ne nedreptătesc.

Însă programul partidului radical unguresc are și aceste părți slabe: se cere adevărat despoierea averilor bisericesti din partea statului și scoaterea studiului religiunii din instrucție, din școale. Poporul nostru, dacă s'ar împlini aceste puncte, ar primi o foarte grea lovitură. Averile bisericești nostre, multe-puține, câte biată le avem, ne sunt singurele izvoare de bani pentru susținerea școalelor confesionale, pentru susținerea preoților și dascălilor, pentru îngrijirea bunăstării clădirilor de biserică. Din cauza vitregiei, cu care s'au purtat guvernele față de poporul nostru, ne-am putut înfrupta din vistieria țării. — și cum ne-am fi putut păstră scumpele noastre instituțiuni, biserică și școala, fără averile bisericești? Dacă limba românească n'ar fi avut ca pavăză sfânta biserică, ce s'ar fi ales de ea, cât s'ar fi stălcit și trășit! — Nu se poate atinge statul de averile bisericești nostre, câtă vreme ele se păstrează ființa națională!

Dacă ar fi să alegem care e mai bun, mai drept, mai uman dintre partidele ungurești, n'am stă o clipă la îndoială să spunem că acesta, partidul cel radical. Cel mai înțelegător dintre toate partidele de până acum, însă nici pe de parte nu se poate asemăna în întregime lui cu partidul nostru național. Las' că programul partidului nostru e cu mult mai vechiu, dar își are rădăcinile chiar în acea adunare de pe Câmpia Libertății de lângă Buda, dar e și mai superior în alcătuirea lui, cere să se facă deplină dreptate locuitorilor țării.

Noi am așteptă un alt partid unguresc, cu un alt program, care să se apropie și mai mult de programul nostru. Oare va fi în stare poporul unguresc să ni-l dea? Numai cu un astfel de partid ne-am putea solidariza (am putea merge împreună).

Țarul Rusiei în România. Ministrul lucrărilor publice din România, Dr. C. Argelescu isprăvește ultimele pregătiri pentru primirea Țarului Rusiei la Constanța. Majestatea Sa regele Carol va întâmpina pe Țarul Rusiei cu vaporul „Împăratul Traian“, pe întinsul Mării Negre, lângă portul Constanța. Din acest prilej regele va fi încununat de toți miniștrii țării. Zina întâlnirii regelui Carol cu Țarul Rusiei e 1 Iunie v., deci în Dumineca din săptămâna aceasta, după Rusalii. Țarul va rămâne în Constanța o zi întreagă. Mai multe regimente românești vor defila (salută) înaintea sa. După plecarea Țarului, regele Carol și regina Elisabeta vor mai rămâne în Constanța până în 4 Iunie v., când se vor întoarce la București pentru a fi de față în ziua de 5 Iunie v. la deschiderea *Constituantei* (noua dietă a României, tare e chemată spre a înfăptui marile reforme în țară, despre cari am scris în numărul trecut și vom mai scrie la timpul său).

În numărul viitor vom expune pe larg și de toate câte se vor întâmpla din prilejul vizitei Țarului la Constanța, ceea ce este o deosebită cinste și mândrie pentru Regatul român.

Starea în Albania. În țărișoara care a făcut atâta bătaie de cap Europei în timpul din urmă, stările sînt tot îngrijitoare. Răsculații nu vor, în ruptul capului să mai aibe de domnitor pe prințul de Wied. Nu-i poate iertă hotărîrea lui, care a luat-o când a comandat să tragă cu tunul în răsculați. În capitala Albaniei (Durazo) și acum mai domnește încă *starea de asediu* (când se scoate din valoare dreptul judecătorilor, iar răufăcătorii sînt momentan judecați la carte sau alte pedepse grele, de cătră arată). Prințul de Wied a făgăduit că dacă poporul vrea să se mulțamească de tron, el (prințul) orîșicînd se invoiește la aceasta.

Se susține însă, că regele Carol al României s'a întrepris la Marile Puteri, rugînd-le să trimită ajutoare principelui de Wied. Totodată regele Carol a sfătuit pe domnitorul Albaniei să nu renunțe (să nu se mulțamească) la Tron, deoarece toate se vor întoarce spre bine.

Răsculații de religie musulmană vreau să li se deie un domnitor de ai lor, pe Esad pașă; pe cînd acum mai nou vine știrea, că Pașă, văzînd încurcătura cea mare, startuie să introneze de domnitor pe generalul *Bozopote* din armata rusă.

Situația în Albania a ajuns în așa stare încît e neapărat de lipsă, ca Marile Puteri să intervină de aproape și să facă odată tîndăla în lăuntru al acestei țări.

Dela congresul femeilor.

(Continuare de pe pagina 3.)

După frumoasa vorbire de deschidere a doamnei prezidente Maria Băulescu, a mai vorbit doamna *Maria Cosma*, salutînd congresul în numele Reuniunii femeilor române din Sibiu; d-l protopop *Nicolae Toza* în numele Reuniunii femeilor catolice din Sibiu pentru infrumusețarea bisericii. A urmat apoi la cuvînt prezidentul Asociației, d-l *Andrieu Bărsceanu*, care prin cuvînt pătruzătoare salută congresul femeilor române, dorindu-le izbîndă deplină pe calea apucată. În cele următoare dam unele părți din vorbirea domnului

Andrieu Bărsceanu.

Dați-mi voie, ca în numele acestei instituții culturale, să vă salut respectuos, arătînd vădă bucuria, ce o simțim noi bărbații, văzînd căpătîndu-se aceasta însoțire a reuniunilor românești de femei, pe care noi o primim astăzi cu încredere fără margini.

În timpul de 60 de ani și mai bine, de cînd poporul nostru a început a răsufli mai liber și până astăzi, nizuințele noastre ale tuturor au fost să vindecăm ranele lăsate de ferul războiului trecut, să întărim poporul, să l ridicăm pe aceeaș treaptă, la care vedem astăzi popoarele mai fericite decît noi.

Și pot constata cu mîndrie, că nizuințele noastre, n'au fost zadarnice, că munca noastră nu s'a pierdut în vînt, pot zice că am înfăptuit o bună parte din problemele de viață culturală și economică românească. (Aprobări, așa-i!)

Până am ajuns însă aici lupta noastră n'a fost ușoară. Am putea spune că aflăm asemănare între noi și Evreii din vechime, cari zidindu-și cetatea lor națională, au avut să lucreze cu ciocanul într'o mîna și să o apere cu sabia într'altă mîna. Tot astfel și poporul nostru a avut să lupte și tot astfel am căutat să ne zidim și noi

cetatea noastră culturală românească. (Strigăte puternice de aprobare: Așa-i! Trăiască!)

În această muncă și totodată luptă, femeile române încă și au luat partea lor frumoasă prin împlinirea nobilei misiuni morale, ca ocrotitoarele poporului, căci cea mai sfîntă, cea mai frumoasă chemare a lor a fost și este, ca să crească o generație tînără și viguroasă a odoarelor noastre, ca chivernisitoare ale averii adunate de bărbați.

Însă pe lîngă munca adusă în direcțiunea aceasta, femeile române au căutat să ia parte și la viața noastră obștească românească. Prin înființarea de reuniuni cu scopuri culturale, economice și sociale, în timpul din urmă femeia română încă a căutat să-și ia partea, ce i se cuvine la munca noastră națională.

Începînd cu vechea reuniune a femeilor române din Brașov, care s'a înființat după luptele din 48—49 și al cărei scop a fost îngrijirea de orfanii celor căzuți în lupte, vedem răsărind în mijlocul neamului nostru o mulțime de reuniuni de femei cu diferite scopuri filantropice (de ajutor) culturale și sociale, mai cu seamă în craje ca: în Sibiu, la Blaj, la Abrud, în Sălaj, în Arad și în toate celelalte centre cu o viață oarecare românească.

Dar munca aceasta sfîntă a femeilor noastre a fost până acum în măsură mai mică. Fiecare dintre aceste reuniuni a făcut cum s'a priceput mai bine, ca să arote progrese pe terenul cultural și social în mijlocul luptelor moderne, devenite din ce în ce tot mai întințite între pozoarele zilei de azi. Femeia română de azi nu se mai mulțumește cu această muncă pușină, ci caută să prindă puterea însoțirii și ajutorată de această putere se nizește să-și ajungă scopul cu atât mai ușor și mai bine, căci numai dela o astfel de lucrare cu puteri unite se poate aștepta o muncă plină de rezultate adevărate, numai adunînd într'un mînunchiu toate puterile noastre rîșite putem ajunge să numărăm ceva, numai lucrînd cu toți mîna în mîna: *Bărbații și femeile neamului nostru*, numai astfel putem aștepta ajungerea țintei, pe care o dorim. (Trăiască!)

Ce folos ar fi, dacă lucrările noastre a e bărbaților ar rămînea neaprijinite de femei, ce folos ar fi pentru neamul nostru, dacă noi bărbații am răspîndi iubirea față de limba și literatura noastră, și dacă în multe case tot ar mai răsună limbi străine? (Așa-i!)

Ce folos am arăta, dacă noi bărbații am propaga ridicarea culturii naționale, sprijinirea presei, a revistelor noastre și tot așa, mai gîsi case, în care să nu aflăm nici o carte, saloane lipsite de revistele noastre? (Așa-i! Așa-i!)

Ce ne-ar ajuta toate nizuințele noastre economice, toate învățăturile de economie, îndemnul spre cruțare, cînd tot am mai gîsi familii, cari să se scalde în simțeminte răspîndite de gazete și de cărți străine, fie la sate, fie la orașe? (Trăiască! Aprobări și aplauze îndelungate).

Ar fi o muncă fără nici o izbîndă, căci numai lucrînd mîna în mîna: *Bărbații și femeile*, numai atunci vom putea vedea odinioară ajuns scopul luptelor noastre, numai atunci vom vedea ridicat poporul nostru.

Dosnelor și Domnlor! Mult Stimată Doamnă prezidentă! D-voastră a-ți făcut o legătură puternică între reuniunile femeilor române! Chiemarea care V'ați luat-o este foarte grea. Sunt însă deplin convins, că însoțite veți ajunge la rezultate cât se poate de frumoase. Anul trecut la Brașov a-ți pus urzeala stofei pe care a-ți venit să o țeseți astăzi în Sibiu, Adevărata muncă a D-voastră acum se începe! Să des Dumnezeu, ca stofta, ce voiți a țese să fie trainică, din firele ei să nu lipsească iubirea de neam și de limbă, să nu lipsească bineîn

teles, nici un lucru bun și folositor neamului nostru. Urmînd astfel sunt pe deplin încredințat, că din această stoftă se va croi odată steagul biruinței noastre culturale! (Strigăte: Bravo! Trăiască! Aplauze puternice necontentite!)

Despre chestiunile discutate în cele două ședințe ale congresului amintim și în fruntea foii noastre de azi. Din lipsă de loc în numărul acesta nu mai putem continua cu raportul; dar vom descrie în numărul viitor toate problemele mai însemnate, asupra cărora s'a vorbit în decursul celor două ședințe.

Alte serbări în Sibiu.

Din prilejul congresului femeilor române s'au aranjat în Sibiu mai multe festivități, cari au avut cel mai frumos succes. Au fost două concerte și o reprezentație teatrală. Lume multă românească le-a cercetat, îndeosebi doamnele din congres au ținut să fie de față la toate festivitățile.

„Reuniunea română de muzică din Sibiu” a reprezentat în Dumineca Rusaliilor, seara, a doua oară *Requiemul* cântărețului italian Verdi. Și de data asta a fermeccat publicul glasul doamnei *Veturia Tritteanu*, al doamnei *Dörschlag-Gärtner* și al bunilor noștri cântăreți *Ionel Rădulescu* și *Ionel Crișianu*. Corul și orchestra au fost conduse cu iscusință de maestrul Alfred Novac.

Concertul de Luni seara al doamnei *Lucia Cosma* și dlui *Ionel Crișianu* a procurat publicului românesc și multilor oaspeți străini, clipe frumoase de înălțare sufletească. Cînteccele străine și doinele noastre populare, cîntate de doamna Cosma cu neîntrecută dibăcie, au uimit pe toți cei de față. Deasemenea au plăcut mult cîntările domnului Crișianu, cu glasul d-sale puternic și încântător. Merite la succes are și domnul Korciaski, care a acompaniat la pian pe artiștii noștri. Artiștii români au cules din partea publicului la Rusalii frumoase probe de înțelegere și iubire. Ei, cari ne fac fala neamului, să nu pregete a veni cât mai des în mijlocul nostru. Totdeauna îi vom primi călduros.

Reprezentația teatrală de Marți seara, dată în sala teatrului orașenesc, a izbutit să țină încordată atenția publicului și să-l intereseze în chip deosebit. Piesa foarte grea, „*Un faliment*”, de scriitorul norvegian Björnson, a cărei predicare a durat timp mai bine de 3 ore, a fost jucată cu multă pricepere de tinerii sibieni.

Tîlcul piesei e foarte instructiv. O familie de negustor bogat din Norvegia, neobișnuită să lucreze și dedată să facă risipă pentru plăceri fără rost, ajunge cu timpul la o sărăcie grozavă, la faliment. Despoită de avere din partea băncilor cămătărese, nu s'a mai putut susține fără să muncească. Între astfel de împrejurări toți membri familiei au părăsit plăcerile și prin muncă necontentită au trebuit să-și asigure traiul. Munca le-a adus cu sine bunăstare în familie, adevărată pace și plăceri adevărate. Din o piesă ca aceasta a putut să scoată învățătură atîta lume...

Merite pentru succesul piesei au dnii Enescu (în rolul de căpetenie al negustorului), Stoica, frații Roșca, d-na Dobo, d-șoarele Greavu și Moisescu, cari toți și toate s'au întrecut unul pe altul în predicarea rolurilor. Urmarea a fost, că reprezentația acestei piese a succes destul de mulțumitor, avînd în vedere timpul scurt — s'a învățat în 8 zile — și ținînd seamă, că „*Un faliment*” e o piesă grea, în patru acte,

Lățirea boalelor în curtea țărănească.

(Urmare din Nr. 21, și sfârșit.)

II.

Dar să vedem o altă împrejurare. Țăranului i-se îmbolnăvește o vacă. Să nu credem că omul nostru să gândește la aceea, că oare este bun și sănătos laptele și în decursul boalei? Și asta este foarte de condamnat, că țăranul nostru gândește, și este sigur convins, că între organismul lui și al animalului este deosebire foarte mare. El găsește cu cale a întrebunța și pe mai departe laptele vacii, își hrănește copiii cu acest lapte, care de multeori e și nestrecurat.

Știm și aceea, că în curtea țăranului nostru găsim și purcei și viței și căței și mățe; ăștia încă duc un rol principal. Este de laudat lucrul acela, că țăranul nostru față de căței și mățe (pisici) să poartă foarte cumsecade. Oprește copilul de a atinge cățele cu mâna, zicându-i că „nu e bine“. Poate că știe, poate că nu, că prin aceea, că netezesc un câne, sau mă plec aproape de botul lui pot căpăta mai multe boale primejdioase. Vorba e, că aproape fieștecare țăran este convins, că „nu este bine să-și sufle cățele în gură“. Aci putem zice, că așa numiții inteligenți, mai cu seamă cocoșele și cocoanele au obiceiul urât de a drăgosti, a lua în brațe și nu odată a sărută, ba de a-i da de mâncare la câte-un spurcat de câne; — ba ce e și mai mult din aceeași farfurie și cu aceleași instrumente.

În schimb vedem în casa țăranului nostru și câte-un purcel și câte-un vițel. Țăranul nostru nici purcelul nici vițelul nu-l duce în odaie până când este sănătos, iar dacă este bolnav de vr'o boală înăuntru sau de vr'o boală de piele, atunci îl duce în odaie, ca să se mai încălzească puțin și să mai guste câte ceva. Se înțelege, copilașii sunt tot cu mâna pe ei, îi netezesc, îi scarpină, le dau bucațele de pâine și alte sfărmituri. Și peste câteva zile țăranul nostru se vaetă, dacă i-se plânge băiatul, că-l ustură între degete, că i-au ieșit niște sgrăbunțe pe spate și altele. Dar să nu gândim că oprește băiatul de a mai merge la școală, la biserică, la vecin, pe stradă etc. Și băiatul nostru încărcat de râie să joacă mai cu unul mai cu altul și-apoi vedem deodată, că medicul cercuial închide școala, ori eschide (oprește) unele colțuri ale satului din comunicație (preumblare încoace și încolo). Semn, că este infectat tot satul sau o parte mare a satului.

O boală foarte răspândită între țărâ-nime este uima. Iar un mod foarte izbândit la vindecarea uimei este, că se face cruce apăsă cu un cuțit sau cu o gresie. Acum să ne inchipuim noi curățenia cuțitului sau a gresiei și să ne inchipuim starea inveninată a grumazului!

Un alt obicei foarte răspândit și de multe ori foarte periculos este acela, care-l putem observa la femeile lăptătoare. În țărâ-nime e răspândită părerea, că laptele să ia, — de aceea, dacă intră o femeie cu copilul la o altă femeie lăptătoare, fac schimb cu copii la supt, ca să nu-și piardă mamele laptele. Eram în casa unui vecin, unde eră și un copil de leagăn. Erau tocmai țigani vagabonzi prin sat și întâmplător intră o țigancă, deasemenea cu copil sugător. Vecina, după ce-i dă ceva de mâncare, oprește țigancă și face schimb la supt cu copiii. „De ce lași să-ți ia copilul în bra-

țe?“ — întreb eu. „Păi mai bine să-mi pierd laptele; să pățesc ca haia și ca haia?“ — fu răspunsul. „Dar de unde ai garanța că țigancă aceasta e curată, sau copilul nu e bolnav, și îți îmbolnăvește pieptul?“ „Ce lucru mare, au mai supt ei mai mulți și n'au murit!“ — mi-a răspuns a doua-oară.

Așa cred, că fieștecare vedem, cât de periculoase pot fi toate-astea și — durere — obiceiurile acestea, modul acesta de traiu nepăsarea asta întrucâtva încăpăținarea asta, este așa de adânc înțeleștă în țărâ-nimea noastră!!

Pot întrebunța vorba cam aspră: „că noi suntem rămași“.

Nu numai atunci este cult și luminat un popor, când cunoaște știrile politice și ce-țește ziare. Mai cu seamă atunci putem vorbi despre luminare, despre cultură, despre inteligență poporală, când vedem, că și un om simplu are cunoștințele de lipsă despre igienă, când vedem, că și un țăran simplu știe să nu bea apă dintr'un ulcior cu ori și cine, știe să-și aranjeze și puținele lucruri, cari le are după o oareșicare ordine. Căci prin aceasta devine omul pragmatic, adecă să întrebă că fapta asta bună este, corăspunzătoare este din tot punctul de vedere — și dacă nu, pentruce nu e bună? La conștiință adevărată și la neatăr-nare sufletească numai în chipul acesta poate ajunge omul.

Când vorbim despre lucruri ca cele de mai sus nu putem fi așa de radicali, de idealști, ca să pretindem prea mult dela țărâ-nimea noastră, căci trebuie să șinem cont de aceea, că vieța țăranului este legată de glie, legată de pământ, legată de gunoiu, — așa că nu putem pretinde curățenie absolută, curățenie de salon. În schimb da — putem aștepta, ca toate să se facă, întrucât se poate, după regulile igieniei, — cari putem zice — să identifice, adecă sunt una cu regulile gustului bun și regulile minții. Să ne gândim: nu ne putem noi inchipui o curte țărănească curată, cu gunoiul incunjurat, cu grădina frumos greblată, cu fântâna bine astupată, cu păreții și pălanurile spoite cu var? Nu ne putem inchipui o odaie mai atrăgătoare, cu podinele mai bine curățite, cu o pânzătură albă pe masă, cu vase curate și bine acoperite, cu cuierele și icoanele șterse de praf? Și toate ăștea sunt așa de scumpe?!

Trebuie să recunoaștem, că țărâ-nimea noastră nu este așa de lămurită și așa de luminată spre a putea vedea folosul și binele ce-l aduce o vieță mai regulată. Atunci desigur dela sine ar vedea comunele noastre, că școlile, ca clădiri, nu mai corăspund și trebuie restaurate. Se înțelege, asta n'o zice nime, nici țărâ-nimea, nici intelectualii, până nu începe inspectorul vrăjmaș.

În privința asta ar trebui făcut ceva serios, ca să putem înainta întrucâtva, ar trebui începută o adevărată nouă educație (creștere). Și unde ar trebui să se facă educația, sau regenerarea asta? În școală și numai prin școală s'ar putea înlătura obiceiurile atât de nesuferite și de periculoase. De aceea zic, că numai prin școală, căci între oamenii noștri așa de mulți sunt analfabeții, cari nu știu scrie și ceti, întrucât este cu neputință priceperea unei măsurii igienice sociale. Trebuie să recunoaștem că și statul nostru să străduiește în deajuns a lua anumite măsuri igienice sociale, — adecă legi, ordinațiuni etc. — dar cultura țărâ-nimii, mai bine zis în ge-

neral cultura noastră de igienă socială încă nu este așa de înaltă ca să putem pătrunde și să putem îndeplini toate în modul cel mai igienic și mai potrivit. Dacă s'ar începe priceperea, pătrunderea elementelor igienice încă în școalele primare, atunci măsurile sociale luate ar avea cu mult mai mare efect.

I. Tețu.

Știrile Săptămîinii.

Sibiu, 11 Iunie n.

DI Dr. Sextil Pușcariu ales membru al Academiei române. Într'una din zilele înainte de Rusalii a fost ales membru al Academiei române un distins fiu al Ardealului domnul Dr. Sextil Pușcariu. Doamna abia are vârsta de 37 de ani când ajunge la frumosul rang de membru al societății celor mai de seamă învățați ai neamului nostru, societatea — Academia română din București. Mare cinste face neamului nostru din Ardeal alegerea aceasta a D-șale!

S'a născut în Brașov la 1877, acolo a isprăvit și gimnaziul, apoi a plecat la studii în străinătate, în Lipsca (Germania), Paris (Franța) și Viena. Îndesetă a studiat felul cum e formată limba românească, cât de bogată e, a căutat asemănările dintre ea și celelalte limbi latine etc. Prin cărțile, cari le-a scris despre limba românească, s'a ridicat la mare renume, încât în 1906 Academia română a înșcinat pe d-l Pușcariu cu lucrarea *Dictionarul român*, cartea în care sunt adunate toate cuvintele câte le are limba neamului nostru de pretutindeni. Tot dela 1906 d-l e numit și profesor de limba și literatura românească la universitatea din Cernăuți (Bucovina).

Acum Academia română și l-a ales de membru activ, recunoscându-i meritele ce le are pentru știința românească. De bună seamă d-l Pușcariu va lucra și mai mult de aci încolo — spre mai marea cinste a Românilor ardeleni, din mijlocul cărora s'a ridicat.

La temniță și cu o mare sumă de bani sunt condamnați d-l Atanasia Hălmăgean, fost redactor responsabil la ziarul „Românul“ din Arad, și d-l Darius Pop, învățător. D-l Hălmăgeanu a fost pedepsit cu *trei luni temniță de stat și 300 coroane amendă* pentru un articol din „Românul“ intitulat așa: „Vim vi repellere licet“ adecă în contra puterii care te primejdă și-e permis să te aperi cu puterea. — așa ziceau străbunii noștri, Romanii); d-l Pop cu *4 luni temniță de stat și 400 coroane amendă* pentru alt articol din „Românul“. Impotriva sentințelor acestora, date de tribunalul din Oradea-mare, d-nii Hălmăgean și Pop apelaseră mai acum o jumătate de an la Curie, acum Curia din Pesta a întors sentințele, fără să micșoreze pedepsele... Oare n'o să aibă odată capăt osândele ăștea grele?... Noi credem că da! Trebuie să se gate odată cu ele!...

O pornire frumoasă. Teologii de la Gherla au hotărit ca vacanța de vară să o petreacă cutreerând satele Bihorului și Sălajului. Tinta acestor teologi este, ca prin vorbe cumiști să ajute țăranilor și să-i lumineze. Dacă toți tinerii noștri dela școli, s'ar face apostoli ai culturii române, în câțiva ani ei ar schimbă fața satelor noastre și ar împrăști multă negură de-a neștiinței.

Muzica românească în străinătate. Intr'unul din numerii trecuți am amintit despre cele două opere românești: „Marioara“ scrisă de Maiestatea Sa regina României și „Fântâna Blanduziei“ scrisă de V. Alexandri, cari urmau să se joace la opera (teatrul) din Viena. Muzica acestor opere românești e făcută de compozitorul Cosmovici. Acum ni se scrie, că amândouă piesele jucându-se la opera populară din Viena au avut un mare succes. Vienezii nu se mai puteau sătura admirând frumoasele costume naționale din opereta „Marioara“ și cântecele naționale ale muzicii, cari erau atât de plăcute. Ziarele vieneze scriu foarte frumos despre aceste reprezentații, ținând de rău într'ucâtva pe Români, cari au atâtea comori de frumusețe și nu caută să le arete și altor popoare.

In semn de cinste. Mai în primăvară, un grup de profesori și studenți turci din Constantinopol au venit în România, să vadă diferitele așezăminte culturale și alte lucruri vrednice de văzut, ca luând pildă dela România se fac și la ei acasă așa. Ei au văzut multe lucruri frumoase și au învățat multe bune. Din partea Românilor au fost primiți cu cinste și bucurie, așa cum numai Românul știe să primească, pe cei ce vin cu gânduri curate la el. In semn de mulțumire pentru această primire frumoasă, profesorul dela universitatea din Constantinopol, Hagi Selahedin a făcut cunoscut profesorilor din Iași, că la toamnă va trimite la școală ael, pe fiul său. Prin această hotărîre profesorul turc face o mare cinste culturii românești; căci ajungând fiul său mare va fi un răspânditor al acestei culturi, cu care se inzeștează acum.

Manevre în aer. In Anglia se vor începe în curând marile manevre aeriene cari se vor ține în toată luna lui Iunie. La aceste manevre sburătorii militari vor întruie niște tunuri mici, cu tragerea repede și pe lângă acestea și mașini de pușcat. Anglia vrea să vadă ce foloase poate să aducă armata aeriană în caz de război.

Ingineri sârbi în România. Peste 50 de ingineri și arhitecți sârbi din Sârbia vor face excursii prin România în săptămâna aceasta. Pentru primirea lor cât mai bună se fac pregătiri. E un semn îmbucurător, că România începe să fie vizitată de oameni de seamă străini, cari văd multe lucruri bune de cari ar avea trebuință în țara lor. Prin atenția ce o dau României popoarele din Balcani, Sârbii indeosebi, se poate spera cu siguranță că se vor încheia și mai strânse legături de prietenie cu ea. Sârbii și Românii din țări libere se împrietenesc, se unesc, dupăcum și noi Românii din Ungaria suntem împrieteniiți, uniți în necazuri cu Sârbii de aici. Două popoare, cari mergem alături în viitor....

Târgul moșilor. Vestitul târg al Moșilor din București, despre care atâtea știu să ne povestească oamenii noștri, cari au luat cândva parte la el, s'a început Joi în 22 Maiu șt. v. în fața regelui și a familiei princiare.

Împușcat. Soldatul pus de pază la un loc în granița româno-rusă, a băgat de seamă, că din cealaltă parte a Dunării vin pescari cu luntrile și fură lemne din pădure. In zilele trecute a văzut chiar cum acești pescari treceau Dunărea cu luntrea încărcată de lemne. Paza i-a provocat să stea, dar ei n'au ascultat. Atunci soldatul a tras și a omorât pe unul dintre ei.

Regele Bulgariei în Ungaria. Produe multă vâlvă faptul, că regele Bulgariei, fără nici o înțelegere cu miniștri lui, s'a pus pe un vapor austriac, pornind către Ungaria. Regele Bulgariei are o moșie aici, în Ungaria, la Ebenhal și la moșia lui a plecat însoțit doar de doi ofițeri. Peste tot în Bulgaria se dă mare însemnătate acestei călătorii, fiindcă se mai spune, că regele Bulgariei va avea o întâlnire și cu împăratul nostru.

Furtună. In zilele trecute s'a descărcat asupra mai multor sate mânia cerului. Așa, peste Zăbrani (Bănat) s'a deslănțuit Duminecă a fost săptămâna o furtună groznică cu grindină și trăsnete, cum nu s'a mai văzut. A trăsnet și pe un român cu numele Petru Muntean, precum și mai mulți arbori. Furtuna a fost atât de mare, încât a dărâmat și case. Dumnezeu să ne păzească.

La fondul Victor și Eugenia Tordășianu pentru înzestrarea fetelor sărace al Reuniunii meseriașilor sibieni, au mai dăruit: George Săsărman, măestru pantofar, soția sa Maria n. Grindean și copiii lor Victoria și Traian, 2 cor.; George Poponea, vice-prezidentul Reuniunii, soția sa și cei șase copilași ai lor, 1 cor. 60 bani; Stefan Vlad, pentru soția și copiii lor, 1 cor.; Oprea Olariu, învățător (Poplaca) și Rafila Răpunteanu, bucătăreasă, câte 20 bani; Ioan Bercan, protopop (Cohalm), 30 bani; Liviu Munthiu, învățăcel lăcătuș și Virgil Munteanu, dentist, câte 50 bani; Stefan Medeșan, paroh (Guzu), 1 cor.; George Corț, învățăcel tinichigiu, 25 bani; Vasile Dobre, paroh (Căpâlna) și copiii săi Eleonora, Vasile și Aurelia, 1 cor.; Cornel Greblea, învățăcel lăcătuș, 50 bani; Mihail Sinu, croitor, 1 cor. și Ion Popescu, sergent de poliție, în amintirea mamei sale Maria (Tilișca) 1 cor. și 20 bani.

Aprinderea unei mine de cărbuni. Din Petersburg, capitala Rusiei, primim știri, că în localitatea Bachmut s'a aprins o mare mină (baie) de cărbuni în timpul când lucrătorii erau în luntre. Groaza ce i-a cuprins pe acești nenorociți e de nedescris. In adâncimea pământului, fără nici un mijloc de scăpare, nu știau încotro să-și ridice ochii spre ajutor. Vestile primite ne spun, că pământul s'ar fi prăbușit îngropând de vii pe toți lucrătorii aflători în mină.

Dragoste fără noroc a avut și nevasta locotenentului (obărlaitnantului) de jandarmi Pollach, care și-a tras un glonț de revolver în cap, în fața bărbatului și a amantului ei. Lucrurile s'au petrecut astfel: Nevestica obărlaitnantului Pollach suferea de mai multă vreme de nervi, meru era arțăgoasă și nimic nu-i plăcea. Bărbatul său, ca s'o vindece, s'a dus cu ea într'o casă de sănătate din Graz (Austria), unde a lăsat-o în grija doctorilor. Acolo ea a făcut cunoștința cu un artist (care joacă teatru), de care s'a amoretat foc. Inșă n'a avut parte de dragoste ciudata femeie, căci artistul eră căsătorit și ținea foarte mult la nevastă-sa. Deci plecând artistul de acolo biata femeie nu știă ce să facă ca să-i dea de urmă. In sfârșit s'a hotărît să fugă din internatul ăla, doar-doar va putea da de urma iubitelui ei. Intr'o noapte, când toți dormiau duși, ea a ieșit afară din odaie în haina de spital ce o avea pe ea, a sărit gardul și drept în mijlocul târgului s'a oprit, crezând că printre mulțimea de trecători

va vedea și pe acela, de care eră îndrăgostită foc. Inșă în loc să vadă ea pe amantul, o vede bărbatul pe ea. Acesta o ia de scurt, că: ce caută? Femeia într'atâta eră de turburată încât i-a spus în față bărbatului, că dacă nu-i aduce pe artistul ei, ea nu pleacă de acolo. Bietul bărbat ce eră să facă? A luat un automobil și dupăce a găsit pe adoratul nevestii sale s'au întors amândoi să o ia pe neînduplecata îndrăgostită și să o ducă iar de unde a fugit. Ea nu s'a împotrivit. S'a suit în automobil, alături de dragul ei, s'a uitat mult, mult în ochii lui, și când au fost aproape de casa de unde au fugit, — femeia a scos un revolver și și-a tras un glonț în cap.

Un copil de 12 ani s'a împușcat jucându-se cu un pistol. Băiatul Costică Sima din Lehliu (România), în lipsa părinților săi de acasă s'a jucat cu un pistol încărcat cu alică, pe care tatăl-său îl uitase din nebagare de seamă acasă. Pistolul a luat foc și s'a descărcat în stomacul băiatului, răbindu-l greu. Suferințele lui sunt mari și a fost dus la spitalul din Călărași. Iată ce nenorocire poate să se întâmple din lipsa de grije a părinților!

Un drum lung, făcut în vreme scurtă. Ofițerul Beutscher a făcut cu aeroplantul în cinci ciasuri drumul din Berlin până în Viena. Când ne gândim, că depărtarea între aceste două orașe e mare, vremea de 5 ore e chiar scurtă.

Bulgaria se înarmează. S'au ridicat Bulgarii într'o vreme, cam la începutul războiului balcanic, când au avut atâtea cuceriri dela Turci; s'au ridicat prin însuflețirea creștinească, că se bat să alunge păgânii și au căzut prin prostia îngâmfată, că n'au știut să șadă acolo unde s'au înălțat. Doar vorba veche zice că: „Dumnezeu nu are scări numai de suit, ci și de coborât“. Și dacă în urma prostiei lor (bulgar, și — cuminte!?) au pierdut aproape tot, după aceia au trebuit să se dea învinși îngâmfării noștri de odinioară. Așa au tăcut până acum, inșă acum din nou scot colții. Ministerul bulgar a făcut încercare să capete dela Germania un mare împrumut de bani, din care se vor cumpăra tunuri, puști, cai și alte lucruri trebuincioase armatei. — Oare ce gânduri vor fi având vecinii României?... Li s'au urât iar cu binele?... Din parte-ne suntem siguri inșă, că dacă vreau se facă vre-o vizită României, aceasta, de bunăseama că va ști cum să-și omenească vecinul, ca să-i treacă pofta...

O nouă minune a științei. Mai acum un an de zile inginerul italian Giulio Ulivi a născocit un aparat fără seamăn. In caz de război cu acest aparat se pot face lucruri neîcâte încă. Minunatul său aparat e în stare să aleagă din lumina de soare anumite raze cu ajutorul cărora face să exploazeze (aprindă) bombe, mine, dinamită, dela depărtări mari, de câțiva kilometri. Nu i s'a crezut când a făcut încercări mai anul trecut. Acum inșă, a făcut încercări lângă Florența, a cufundat bombe în râul Arno, bombe, pe cari razele de soare răspândite de aparat le-a găsit și le-a aprins dela o distanță de mai mulți kilometri. — Câțeva țări au încercat să-l câștige pe inginerul Ulivi pentru a le sta în ajutor cu minunata sa invenție (născocire), inșă Ulivi a răspuns că el va sta numai în slujba țării sale, a Italiei, cu descoperirea sa. Bravo om italianul Ulivi! El știe să-și iubească neamul!

Răs și plâns.

A cântat un cuc,
Pe-o creangă de nuc,
Și la auzit
Un flăcău grăbit.
El a oprit pasul
Și-a deslegat glasul:
— „Cucule să-mi spui,
Cum ai spus oricui:
Câți ani îmi vei da,
Pân' moiul însură?”
Cucul a cântat,
Cu glas cadentat;
Iar când s'a oprit

Chiot s'a pornit,
Cânt de bucurie
De-o dragă Mărie.
In urmă-a venit
Un moș gârbovit.
Pe cuc a 'ntrebat
Cu glas trăgănat:
— „Să-mi spui dragă cuc
Anii câți mai duc?”
Cucul a cântat
Moșul a oftat
Și-a pornit pe cale
Un murmur de jale.

Petrea Dascălul.

Poezii populare.

Din Bruznic (Bănat).

Fetele din satul meu
Se roagă de Dumnezeu:
Să le vină apa 'n ușe,
Să se spele de cenușe.
Fetele din satul nost
Se mărită toate 'n poat,
Cu curechi și cu răghită
Și cu păsulă acrită.
Vai bădișă, lelea ta,
Ce-ai luat-o acună,
Slujnică nu o-aș băgă,
Nici să-mi tragă cismele,
Da să-mi spele blidele.

Vasile Surducan.

Pieritori de foame...

Sărăcie îngrozitoare domnește în localitățile Catania și Porto-Empeoche din Sicilia (o insulă ce se ține de Italia), cari au fost bătute de cutremur mai săptămânile trecute. Poporația dela sate a pornit în grupuri către orașe: bărbați, femei și copii, strigând și cerând ca conducătorii să nu-i lase să moară de foame. Erau sfâșietor de dureroase mai ales scenele în cari familii întregi să opriau la casele mari ale

bogătanilor, strigând desperați: „Da-ți-ne pâne!..” Toți bogătanii orașelor, precum și funcționarii comunei s'au incuiat în case de furia mulțimii. Prăvăliile sunt toate închise. Sărman popor năcăjit! Cu lacrimi de sânge îți stropești tu coaja de pâne, pe care, cu greu o poți căpăta în urma urgiei trimisă de Dumnezeu când cu îngrozitorul cutremur.

Chipul din foaia de azi ne arată o scenă: cum poporul mânat de foame spre oraș, în drumul său a năvălit asupra unei turme de oi și mici. Gândul oamenilor a fost să prindă câteva capete de oi și să le taie, ca astfel din carnea lor să-și stâmpere puțin foamea. Dar la prinderea oilor li s'au împotrivit grozav ciobanii, cari s'au luat la luptă cu mulțimea năvălitoare.

ECONOMIE

Starea sămănăturilor.

Raportul ministerului de agricultură, publicat asupra sămănăturilor până la sfârșitul lunii Maiu st. n., nu e prea îmbucurător. Grânele sunt în cea mai mare parte *slabe* sau *mijlocii*; *secara mijlocie*; orzul și ovăsul în mai mare parte *bune* și *mijlocii*. —

De mult n'a mai fost așteptat raportul ministerial agricol cu atâta nerăbdare și interes, ca acum. Știrile prea diferite, cari sosiau aproape zilnic pe cale particulară la Budapesta, erau una mai pesimistă (ingrijitoare) decât alta, așa încât se începuse o speculațiune, „à la hausse“ din cele mai mari. Prețurile pentru vânzări de grâu, cu fermin pe toamnă, s'au fost urcat de la penultimul raport ministerial încoace cu 2 cor. și 60 fil. la 100 de kilograme. Speculațiunea mai serioasă care țineă seamă și de aceea, că prin import se vor putea încheia afaceri pe toamnă și cu bucate străine, nu credea fără orice rezervă știrea, că anul acesta vom avea o recoltă absolut neindestulitoare, câtă vreme știu mai ales că ne despart încă câteva săptămâni de seceriș. — Raportul ministerial prezent îndreptățește, durere, temerile celor cari judecau situația pesimistic. Raportul, pregătit cu multă îngrijorare constată — adevărat — că teritoriul sămănat în toamnă se apropie, după socotelile de până acum, de teritoriul obișnuit a se sămăna în anii normali, dar în același timp constată și aceea că îmbunătățirile așteptate, la sămănături după ploile din Maiu n'au urmat decât în măsură de tot neînsemnată. — Rugina s'a extins în timpul acesta în astfel de măsură cum de un lung șir de ani nu s'a mai pomenit. De aceea datele despre starea celor 4 soiuri principale de cereale sunt puțin îmbucurătoare. Astfel grânele sunt în cea mai mare parte *slabe* sau *mijlocii*; *secara mijlocie*; orzul și ovăsul în mai mare parte *bune* și *mijlocii*.

Iată câteva amănunte din raportul ministerial amintit:

În a doua jumătate a lunii Maiu, după calendarul nou, timpul a fost mai mult uscat și cald. Din 15—19 a lunii a mai fost ploi mai mici sau mai mari, dar în timpul dintre 20—27 s'ar putea spune, că a fost secetă generală în toată țara. Cătră sfînea lunii iarăș au început ploile, adeseori împreunate cu furtuni și chiar cu gheață, cari au făcut să scadă simțitor temperatura (clima, aerul). Cu toate că ploile din prima jumătate a lui Maiu au fost favorabile sămănăturilor și temperatura încă a fost priincioasă, îmbunătățirile așteptate la grâu nu s'au înfăptuit și aceasta mai ales din motivul că în același timp a început și rugina să se lătească în așa măsură, cum de mult nu s'a mai pomenit. Și deși stricăciunile de rugină adeseori nu se dovedesc până la urmă așa de periculoase precum se arată la început, de astădată temerile sunt mai întemeiate și sprijinite prin faptul, că partea de la pământ a sămănăturilor, prin seceta dublă ce au îndurat-o, s'a cam îngălbenit și astfel inspicarea se face cu greu. — Aceste slabe speranțe de prin unele locuri se micșorează prin vești mai bune de prin alte părți, cari se prezintă în această privință mai bine. Astfel țărnamul drept

al Dunării și Ardealul, unde sămănăturile de grâu sunt, în general, destul de frumoase. — *Secara* se prezintă ceva mai bine decât grâul, deși mai adeseori e rară. Sămănăturile de toamnă au suportat în general mai bine secetii și, căpătându-și fără întârziere umezeala recerută, pot da încă rezultate *bune-mijlocii*. *Porumbul* și mai ales *cartofii* au răsărit bine și — cu excepțiunea ținuturilor nordostice ale țării, bătute de secetă, — se desvoaltă frumos, dar cer ploaie. De asemenea cer ploaie sămănăturile de grădină, plantele comerciale și diferitele soiuri de nutrețuri artificiale, ca și fânețele și pășunile.

În ce privește teritoriul sămănat cu bucate de toamnă și primăvară, spicoase și de săpat, datele pe cari le are la îndemână ministerul, nefiind încă complete, raportul ministerial prezent nu poate da nimic cât de cât hotărît.

Referitor la cele patru soiuri principale de bucate, prospectele de recoltă — însemnând excelente cu 1; bune cu 2, mijlocii cu 3, slăbuțe cu 4 și slabe de tot cu 5 — ar fi, după comitate următoarele:

		grâu	săcară	orz	ovăș
		în comitate			
bune	(2)	6	5	14	18
mijlocii-bune	(2—3)	5	12	17	27
mijlocii	(3)	18	26	26	19
mijlocii-slabe	(3—4)	20	11	4	6
slăbuțe	(4)	12	5	1	3
slabe	(4—5)	1	3	1	—
de tot slabe	(2)	1	1	—	—

După ținuturi mai rău stau sămănăturile de grâu între Dunăre și Tisa și ceva mai bine în Ardeal. *Secara* în general e cam rară, dar nu stă tocmai rău. Acum înflorește. E mai bună decât grâul, dar totuși nu se așteaptă decât o recoltă *mijlocie*. — Dintre toate spicoasele mai bine stă ovăsul. Sunt prospecte de o recoltă *mijlocie-bună*. *Porumburile*, cele sămănite la timp potrivit și în pământ bine lucrat, au răsărit și se desvoaltă frumos și la fel, dar totuși în cele mai multe părți ale țării ele sunt slabe. *Cartofii* cei sămănați mai de timpuriu sunt frumoși, pe când cei de mai târziu sunt ceva mai slabi. Cer ploaie. Același lucru se poate constata și la zapii de zahar și de nutreț. Săpatul de a doua oară e tocmai acum în curgere aici. — *Rapița* în cele mai multe părți e bunișoară și promite o recoltă *mijlocie*. — *Sămănăturilor de grădină* le-au făcut mult bine ploile din Maiu și în general sunt frumoase. *Hemeiul* se desvoltă bine ajungând deja vîțele lui la 2—3 metri înălțime. S'a început săpatul al doilea. *Cănepa* și *Inul* au răsărit bine mai peste tot locul și ploile din Maiu le-au fost de mare folos. Dintre *nutrețurile măiestrite* trifoiul a început a se desvoltă frumos după ploile din Maiu. Luțerna s'a cam cosit pentru întâia oară și rezultatele — cu excepțiunea Ardealului — sunt în general numai *mijlocii*. *Fânețele și pășunile* sunt frumoase în Ardeal, pe când în celelalte părți ale țării în general lasă de dorit mai mult sau mai puțin, după ținuturi.

Dintre *poame* au suferit de îngheț mai mult piersecile. Promit recoltă numai *mijlocie*. Cireșe și vișine ca și pere, mere și prune vor fi mai multe. *Viile* sunt în general luat, frumoase și se așteaptă o recoltă, cel puțin *mijlocie* de struguri. *Peronospora* până acum nu s'a prea ivit. În Ardeal temperatura cam scăzută n'a prea fost priincioasă viilor. „Rev. Ec.“

Poșta Redacției și a Administrației.

Societatea meseriașilor în Blaj, Invitarea D-Voastră a sosit prea târziu pentru numărul de Rusalii.

Un sălean, Poiana Aiudului. Prea mult ne dai de lucru, sorisorile sunt prea lungi. Scrie-ne scurt, ca și oamenii din alte părți, făcându-ne și nouă un mare bine, căci ne ușurezi mnaoa. Dela noi tot binele!

Z. St. Dumneata în fiecare săptămână ne faci câte câteva întrebări, cerându-ne adrese de pe la ministri și alte informații curioase. Nu te înțelegem preste tot: ce vrei? Ce gânduri ai? De aceea Te rugăm pe viitor a ne lăsa în pace cu atâtea dor ni.

I. C. în Orșova (Bănat). Acea comună Orșova, bătuită de furtuni, nu e în Bănat, ci în comitatul Murăș Turda. Sunt mai multe comune numite Orșova și astfel se explică greșala.

Târgurile de țară.

(Ziua târgurilor e după calendarul vechi).

1. Iunie: Bichiș, Cianadul sârbesc și nemțesc, Comloș (Bănat), Gyertyámos, S. Liște (comitatul Sibiiului).

2. Iunie: Aletoa, Baia mare, Cîneu mare, Ghiorghic-Sân-Miclăuș, Lechința, Murăș Ogorheiu, Odorheiu, Periamos.

3. Iunie: Crișpatac, Zlagna.

4. Iunie: Baghion, Baia de Criș.

5. Iunie: Brad, Cehul din Selagiu, Dobra, Aleșd.

7. Iunie: Ferihaz, Macșu, Pojon.

8. Iunie: Chichinda mare.

10. Iunie: Madad, Panticou.

Editura și tiparul „Tipografia Poporului“
Redactor resp.: Nicolae Bratu.

Loc deschis.

Aviz către publicul român! Cunoșcând multele lipsuri ale poporului nostru de la sate, am deschis în Budapesta un Birou de Informații ca în felul acesta să stau în ajutorul publicului român în oricare afacere ce se ține de Budapesta.

Dau informații referitor la rugărilor înaintate ministerului ori Curcii. Urgez rezolvarea lor și rog rezolvare favorabilă. Mijlocesc împrumuturi ieftine pe amortizare și vânzări de moșii și păduri.

Cine vrea să-și cumpere locomobile, motoare, moară, mașini de imblătit mănate cu lomobil, cu motor, cu cai ori cu mână, mașini de sămănat grâu, de cosit grâu ori iarbă, pentru adunarea fânului ori despoirea cucuruzului, pluguri etc. să-mi scrie mie căci gratuit îi recomand fabrici de unde își poate cumpăra toate aceste în rate și cu prețuri mai ieftine ca la agenturi jidovești. Scopul meu este ca țărânul Român să-și cumpere marfă bună din mână primă și cu garanță mare. Să vă feriți de firme cari nu sunt fabrici, să vă feriți de agenți jidovi căci vă înșală.

Vă recomand o invenție nouă: o morișcă cu 2 petri și sită mănătă cu mână care face 100 kg. făină la zi. Prețul e 320 Cor. pe rate.

La dorință trimit gratuit planuri de mori și catalog ilustrat despre toate recvișitele economice. Cu stimă: L. Olaria, Budapest, II., Margit-körut 11.

Atragem atențiunea cășilor asupra inseratului firmei A. Heinrich & W. Müller, prima fabrică de piele sibiană, de unde se pot procura cele mai bune mărfuri pentru pantofari și ceice au lipsă de astfel de piel. Aceasta firmă e una dintre primele în țara întregă. Când veți cumpăra să amintiți că ați cumpărat în Fose și o să fiți serviți cât se poate de bine.

Nicolae Bratu

BERSON

e cel mai bun
câlcăiu de gumă.

Ludovic Ferencz

croitor de bărbați
SIBIU, strada Cisnădiei Nr. 12
recomandă p. t. publicului
cele mai noue stoffe de
primăvară și vară în mare
asortiment.

Noutățile

sosite chiar acum, pentru haine
de bărbați stoffe englezești,
francezești și indigene, din
care se execută după măsură cele
mai moderne vestimente precum:
Sacko, Jaquette și haine de
salon, cu prețuri foarte moderate.

Deosebită atențiune
merită noutățile de stoffe pentru
pardisiuri și „Raglan”, care
să așă totdeauna în deposit bogat.

Asupra reverențelor con-
fecționate în atelierul meu, îmi per-
mit a atrage deosebita atențiune
a On. domi preoții și teologi ab-
solvenți. — În cazuri de ur-
gență confecționez un rând
complet de haine în timp
de 24 ore. — Uniforme pentru
voluntari, cum și tot felul de articli
de uniforma, după prescripție croi-
tura cea mai nouă.

Linia Holland-America Rotterdam

Societate de vapoare
Niederlandă-Americană
Firmă protocolată în Ungaria.
În fiecare săptămână circulare între
Rotterdam - Newjork -
Kanada

Cancelaria
Budapest, VII., Thököly-út 10.

Săpunul Margit

de un efect minunat alui Földes
este pentru îngrijirea frumu-
seții moderne neapărat de lipsă
El e preparat din cele mai fine sub-
stanțe de plante și scutit de orice alte
sacuri stricătoase; având un miros
plăcut, excelent în producerea de zoale
și totodată foarte aporale, de aceea să
și folosește cu plăcere din partea mai
multor familii, fiind recunoscut ca cel
mai bun săpun.

In câteva zile

delătură de pe față piatrutele, petele de
flicat, cojile, zgrăbunțele și curăță porii
fundamental, iar efectul lui sigur face

să dispară

toate decurațiunile de piele, așa încât
păstrează frumuseța fără defect și fără
urme. Numul său renume e cunoscut în
toată lumea în delăturarea

PISTRUIELOR

pe care le șterge pentru totdeauna.
Prețul 70 bani. De căpăt în
toate farmaciile și drogeriile. Pe
lângă aceasta și Crema-Margit, fiind
ca necesară, în ligă A 1 cor., 2 cor. și
Puder-ul Margit cor. 1-20. Producător:
Coloman de Földes, farmacia Arad.

În Sibiu, se căpăt în farmaciile
la: Carl Fritsch, Guido Fabritius, Gustav
Meltzer, fabrică de săpun și parfumerie,
J. C. Meisner, Carl Moscher, drogerie,
Carl Müller și Carl Pissel. În Agnita
la: V. Fröhlich. În Sibiușoara la: A.
V. Lingner. În Medias la: Josef Oberth.

Banca generală de asigurare mutuală „Transsylvania”

asociație cu garanție limitată în Sibiu (Nagyszeben)
recomandă încheierea de

asigurări pe viață în cele mai culante condiții
de polițe (pentru învățători
confesionali și preoți români avantajii deosebite).
Ca speciale combinații deosebit de favorabile sunt de notat:

Asigurări simple și mixte cu participare de 40% la câștig.	Asigurări mixte cu rebonificare garantată de interese de 3%.	Asigurări mixte cu solvirea necondiționat de două ori a capăt.
--	--	--

Asigurări de foc

deasemeni cu premii foarte ieftine!

Dela fondarea „Transylvaniei”, sau plătit prin acest institut:

Pagube de incendiu	K	5.755.858-27
Capitale asigurate pe viață		5.635.328-12
În total a fost la Transsyl- asig. pe viață		12.067.702-
vania la 31 Dec. 1913 asig. de foc		144.436.366-
Capital de fondare și rezerve		2.696.458-

Informațional și prospecte să dau în orice moment gratuit
la Direcțiune și la toate agenturile.
Persoane pricepute în afaceri de asigurare (achiziitori) cari au legături bune la orase
și în provincie, să primesc în serviciu totdeauna în cele mai favorabile condițiuni.

Oroloagele ocazionale Böhnel

- sunt bune și ieftine
- Un orologiu de metal cutant K 8.-
 - Orologiu de metal 4.-
 - de argint 5.-
 - de argint limit. 6.-
 - cu copertă dublu 7.-
 - Tuila 8.-
 - de argint cu lanț 12.-
 - Dopa 18.-
 - de aur 14 carate 20.-
 - Omega 25.-
 - de mână, nichel 5.-
 - de aur 6.-
 - double 7.-
 - argint 8.-
 - aur 24.-
 - Lanț pentru domni 20.-
 - de aur 10.-
 - de grumaz 10.-
 - inel de aur masiv 4.-
 - Cercel de aur 3.-
 - Garantie de Jani în scris 1791
 - Lista fabricii cu prețuri originale gratuit.

Max Böhnel,
Wien, IV. Margarethenstr. 27/750.

Prima neguțătoare mare de vinuri

Ludwig Fronius

SIBIU, Pivnița „Mönchhof”

Fabrică de lichori
și ferbătorie
de rachuri
Mare neguțătoare
de rachuri de
Drold, Trevere și
Prune

SPECIALITĂȚI:
Tutică veritabilă, fierbero
proprie și Romuri lamaica
direct importate.

Material pentru edificat

Traverse — Papă de acoperit — Plăci de
izolat — Cement — Oțel — Impletituri de
drot — Drot de îngrădit cu ghimpi — Imple-
tituri de trestie pentru stucatură — Scocuri
din fier covăcit și vârsate — Căhăli etc. etc.

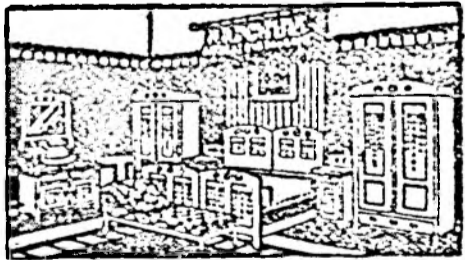
Carol F. Jickeli, Sibiu și Alba-Iulia

MOBILE lucrate solid și conștientos

EMIL PETRUȚIU

Fabrică de mobile
SIBIU — NAGYSZEBEN, str. Sării 37

Specialist în:
mobile de tot felul
pentru tinere nou că-
sătoriti, mobilări de
hoteluri, vile, insti-
tute, cafenele și
restaurațiuni

Atelier propriu de tapiserie
Se lucrează după planuri artistice

— Telefon Nr. 47 —
cu legătură în com. întreg

Societatea HILLE

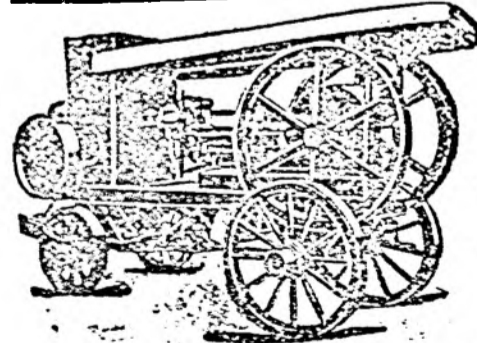
pe acți și fabrică de mo-
toare cu gaz în Dresden,
fost odinioară MORITZ

Cea mai veche și mai mare fabrică
specială din Germania de mijloc de
motoare de tot felul și de instala-
țiuni cu gaz aspirator.
Reprezentant generală

RĂLMAR ERNŐ, Inginer
BUDAPEST
VI. Peczarsky-d. 4/N. Telefon 22-75

Motoare
cu benzină — cu gaz
petroleum
uleu crud
gaz de pământ
sist. Diesel
cu gaz aspirator

În toate mărimile.
Cercetarea ingineriasă și calculații
gratuit.

Carol Albert

croitor pentru bărbați
SIBIU
strada Faurilor

recomandă p. t. publicului pentru sezonul de
primăvară și vară bine sortatul seu depozit de
Stoffe indigene și străine
pentru pregătirea de haine bărbătești mo-
derne corăspunzătoare la toate pretensiunile.
Principal meu este: Serviciu conștient și necostisitor.

LIPIK băi de Thermal și de nămol, vindecă neîntrecut:

cu temperatura de 64°C și cu radioactivitatea iveralul ei cu nămol
reuma, ischias, exsudate și boale de oase

cu termele alcalice
catarele, suferințele de stomac, zăhar și de rărunchi

prin izvoarele cu conținut iodic
boale de copii, suferințe de constituție și arterioscleroza

Bale de cură, de beut și nămol — Mâncări dietetice — Sezon anul întreg — Sistem pensional în băi.

Prospecte trimite franco Direcția băilor de terme și nămol în Lipik (Slavonia).

Atențiune!!!

rocuri de Luster pentru bărbați
costume pentru copii
costume de camgarin vânat pentru copii
costume de spălat pentru copii
pantaloni moderni învârgați

Costum de haine pentru bărbați din mătăsă brută dela 17— cor. în sus
costum de haine pentru bărbați englezesc dela 19—
costum de haine pentru bărbați de spălat dela 11—
pardisiu englezesc pentru bărbați dela 12—

Mare asortiment în tot felul de păpuși și sandali la 1838
Frații Friedmann, Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 3.

Inseratele

numai atunci au valoare mare, dacă se răspândesc pretutindena, în toate țările, în toate cercurile sociale. Pentru acest scop se oferă îndosebi inserarea în „FOAIA POPORULUI”.
Informații să dau și comanda să primise la administrația „FOIA POPORULUI”. *****

Atențiune!

50.000 părechi de ghete

4 părechi de ghete numai cor. 8—

Din cauză că mai multe fabrici mari au încetat plățile, am fost încredințat a cheltui o mare cantitate de ghete adânc sub prețul de fabricare. Deci eu vând fiecareia 2 părechi ghete cu șinoare, pentru domni și 2 părechi pentru dame, de piele brună sau neagră, galoșată, cu talpă bătută cu cuie, foarte eleg. fasonul cel mai nou, mărimea conform numărului. Toate 4 părechile costă numai cor. 8—. Trimitere per rambursă

A. GELB, Export de ghete

Krakau Nr. 40

Schimbul e admis sau banii retur.

Berea albă și neagră din Bereria dela Trei-Stejari în SIBIIU

este foarte bună și gustoasă!

Această bere e căutată și se bea cu plăcere de toți cari o cunosc, atât la orașe cât și la sate

Că berea noastră e foarte căutată se poate vedea și de acolo, că cumpărătorii se înmulțesc mereu

Depozit bogat sortat!

A. Henrich & W. Müller

Prima fabrică de piele sibiană
Sibiu, Bachgasse Nr. 3—5,

Își recomandă fabricatele lor precum: țalpi pentru opinci din piei întregi de boi și bivoli, Vaches-Croupions și țalpi de bivoli cu margini și fără margini în diferite calități.

Mai departe se află în depozitul fabricii un mare asortiment în:

- Părechi de opinci tălate pentru femei, bărbați și copii.
- Brandsohltische și diferite bucăți de țalpi călătoare.
- Piele de vacă de vacă, lucii sau și la pregătirea lor.
- Pitlinguri de vacă,
- Kipac de vacă,
- Piele de vită de vacă,
- Piele crepate de vacă, Boxpitlinge, Mănușe, Roxcași, Chevreaux în diferite fărbi și fabricate. Piele de oale în fărbi diverse. Căptușeli de oale. Asortiment bogat în toate necesitățile aparținătoare pantofăritului și comăritului și în calapoade.

Călcăie de gumă.

Diferite lacuri, creme și mijloace pentru conservarea ghetelor. În despărțământul nostru propriu și proiectat, la dorință și după măsură, toate părțile de sus la ghete (țete) prompt și pe lângă prețurile cele mai ieftine.

Prețuri scăzute Fabricate propriu

Serviciu conștient exact!

A apărut o carte de valoare:
Cultivarea viei, Manuarea vinului, Morburile și vindecarea lor.

Autorul opusului este Danil D. Graur, ing. și proprietar de vii. Opusul are peste 150 ilustrații și 294 pag. este cenzurat și aprobat prin Ministerul de agricultură reg. ung. sub No. 96780/1912 VIII-1. Se capătă la autor în Somlyógyártelek p. a. Krasznahidvég (Szilágy megye), cu prețul de 2 coroane plus 20 fill. porto. Librăriile capătă rabat cuvenit.

Atelier de curelărie, șelărie și coferărie
ORENDT G. & FEIRI W.

Telefon 313 (odinoară Societatea curelărilor) Telefon 313
Strada Cisnădiei 45 — SIBIIU — Heilauergasse 45

Magazin foarte bogat în articole pentru călător, călărit, vânat, sport și voiaj, poclăzi și procovături, portmonee și bretele solide și alte articole de galanterie cu prețurile cele mai moderate. Curele de mașini, curele de cusut și legat, Sky (vârzobi) permanent în deposit.

Toate articolele din brânșele numite și reparatura lor se execută prompt și ieftin. — Liste de prețuri, la cerere, se trimit franco.
= Comande prin postă se efectuează prompt și conștientios =

Mare deposit de hamuri pentru cai dela solurile cele mai ieftine până la cele mai fine, coperitoare (șoluri) de cai și cofere de călătorie.

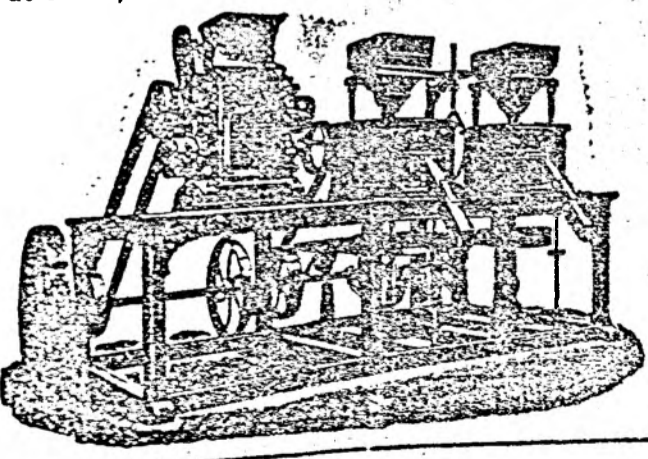
SAM. WAGNER, Prima turnătorie de fier Sibiană, mare fabrică de mașini agricole și industriale, atelier de mori și mare prăvălie de fier

Sibiu-Nagyszeben, Targul fânului Nr. 1

Atențiune!

Doritorii de-ași procura mori, cilindre pentru asortat făină, pietrii de mori de orice calitate, tot soiul de mașini și unelte agricole, mașini de lână, puiă pentru abale (postav) tot soiul de motoare dela cel mai mic și până la cel mai mare, cu un cuvânt tot soiul de mașini precum și Traverse, Cement, Trestie, Chei pentru ziduri, toate fierăriile trebuincioase la clădiri (edificări).

În bogata și bine asortata sa prăvălie de fier se găsesc toate sculele pentru meseriași fierari, tâmplari, dulgheri etc., cu

prețurile cele mai moderate și condițiunile foarte avantajoase.

Cine are lipsă de ceva din aceste specificite obiecte, să nu cumpere dintr'alt loc până nu se va informa în prima linie la marele fabricant Wagner, atât despre calitatea celui obiect, cât și despre prețurile și condițiunile.

Acesta e cel mai bun izvor de procurat marfă de primul rang și în comparație foarte ieftin.

Nu Vă lăsați seduși de agenți, mergeți sau scrieți în persoană la sus numita firmă.

Cataioage se trimit gratis și franco.

Prima văpsitorie artistică

transilvăneană, mănătată cu abur și atelier chimic pentru curățirea vestimentelor

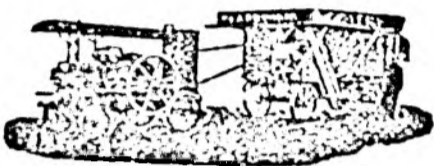
se recomandă pentru curățirea de vestimente, descusute sau nedescusute, pentru dame și domni, uniforme, dantele etc. 1707

KARL J. G. MÜHLSTEFFEN
Färbergasse 19 ■ SIBIU ■ Maurergasse 12

Motoare de benz'n de oleiu și motoare „Diesel“

Garnituri complete de îmblățit. Mori patentate, dela 2 HP. in sus, cu cilindru, liferează cu prețuri fără concurență sub condițiuni de plățire favorabile

FERDINAND SALLER,
fabrică de motoare
SIBIU, Srada Franciscanilor Nr. 6.

Toate reparaturile, sfredelire de cilindre și reconstruire de motoare vechi se execută solid, : conșțiențios și ieftin. :

Cea mai bună apă pentru dinți.

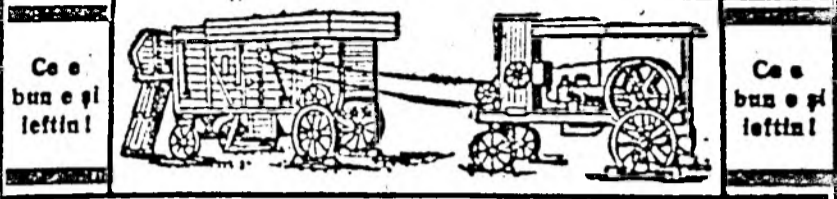
500 coroane plătesc acelula, care după folosirea apei de dinți alui Bartilla va suferi iarăși de dureri de măsele sau care va mirosi rău din gură.
Ed. Bartilla-Winkler's Nachf. L. PLAN,
WIEN, X., Goethegasse 7.

A se căpăță în toate farmaciile. — Să se ceară pretutindeni apriat apa de dinți alui Bartilla. Deauțărl de falsificări vor fi bine plățite. La locuri unde nu se poate căpăță, trimis eu 7 sticle cu cor. 5.80 franco.

AGRICOLA

intreprindere de mașini agricole și motoare

BUDAPEST, V., Kóráll-utca 9

Motoare de oleiu brut originale șvedlane și originale Diesel pentru instalațiuni de mori și pentru alte scopuri industriale.
Motoare de benz'n și oleiu brut pentru garnituri de țierat, cari funcționează în toată țara spre deplină îndestulare a cumpărătorilor.
Se află pururea în depozit. 1871
Prețuri moderate. — Condițiunile cele mai favorabile de spolvire la rate pe mai mulți ani. — Catalog de prețuri și deslușiri de specialitate se dau la cerere gratuit și franco.
— **Correspondență românească.** —

Periculoase sunt infecțiunile dela răni!

Salba de casă de Praga

este cel mai bun acut în contra tuturor necurățenilor pielii, aprinderilor de răni, împiedecă durerea, vindecă sigur și repede și este în urma efec ului său, excelent, probat în mai multe cazuri, o salbă a înțocă la boalele vesticătoare (un fel de besici de piele), și care în urma bunățărl sale, o'ar trebul să lipsească din nici o casă.
Expedarea se face zilnic, pe lângă trimiteren banilor înainte, și costă: 1 doză 70 III., 4 doze cor. 3.16; 10 doze cor. 7 — și se trimis franco în toate stațiuni.

B. FRAGNER, farmacia de carte c. și r. farmacia „La vulturul negru“, Praga, Kleinseite, Colțal dela Nerudagasse Nr. 233 — Depozit în farmacia dela Austro-Ungaria.

Toate părțile ambalajelor poartă „Marca scutiță prin lece“

Linia de navigațiune Triest AUSTRO-AMERICANA

Circulație directă de vapoare de poștă din

TRIEST

la

NEWYORK și CANADA

Biroul. Budapest, VII., Thököly-ut 2. sz. 1700

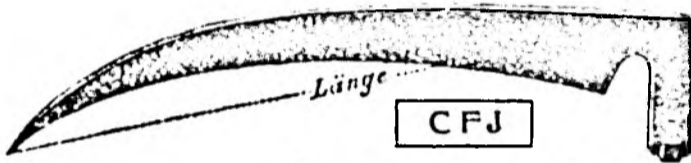
și la următoarele granițe:
Csáktornya: în apropierea părți;
Fiume: Via Negozianti 5.

Carol F. Jickeli, Sibiu și Alba-Iulia

CFJ

Insignul pentru coase

CFJ

CFJ

Insignul pentru nicovale și ciocane

Conse:	Lungimea	70	75	80	85	90 cm.
1 bucată	Cor.	1.60	1.60	1.60	2.-	2.-

Pentru fiecare bucată garantez. Adecă schimb orice coasă provăzută cu semnul [CFJ] care nu ar corespunde. chiar și atunci, când ea a fost bătută și întrebuințată. Economilor le pot recomanda cu cea mai mare încredere coasa aceasta în decursul anilor s'a sporit foarte tare numărul coaselor vândute.

La cumpărare de 10 bucăți, să dă o coasă pe deasupra!

Nicovale pentru coase

Forma Fig.	1	2	3
1 bucată	Cor. —.70	—60	—60

Țiltoare de coase

Fig. 4	simple	duple
1 bucată	Cor. —.16	—40

Ciocane pentru coase

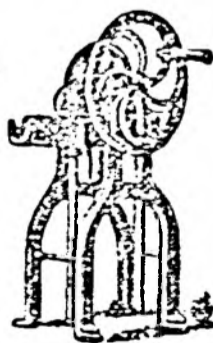
Fig. 5/250	3.0	6/350	7.300 gr.
1 b. Cor.	—60	—70	—70

Nicovalele și ciocanele pentru coase se vând fiecare bucată sub garanță. Fiecare bucată, care s'ar dovedi de prea tare sau prea moale se schimbă.

Țiltoare pentru cuși de coase

emailate, 1 b. Cor. —42
țincuite, 1 b. Cor. —40

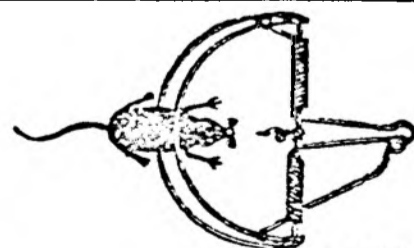
Cuși de coase dela 10 fileri în sus în asortiment bogat. — **Cuși de „Bergamo“** albastre, negre, cu insignul [BF] 1 buc. Cor. —80. — **Conde de coase**, pentru coase de cereale, 1 buc. Cor. —80. **Grehle de fer** pentru coase de cereale, de șiroa: pe coade simple de coase de lemn, 1 buc. Cor. —90.

Fântână cu lanț Patent „RAPID“

cu baloane de gumă și țevi de alamă.

La cerere se trimite catalogul Nr. 263 gratis și franco.

Curse (cluxe) pentru tot felul de animale stricăcioase.

La doriață se trimite catalogul Nr. 160 gratis și franco.

La comanda dela orice firme, despre totdeauna, că ai ceți inseratul respectiv în **„Foaia Poporului“** ca astfel să fii servit bine, gabnic și ieftin!